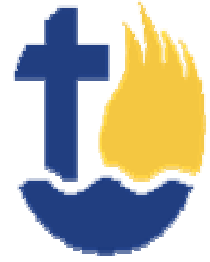

DOPET

SETT UTIFRÅN
TVÅ OLIKA TEOLOGISKA
PERSPEKTIV

Titel: Dopet sett utifrån två olika teologiska perspektiv

Ämnesområde: Systematisk teologi

Poäng: 10 poäng

Institution: Metodistkyrkans Nordiska Teologiska Seminarium, Överås, Göteborg

Student: Rikard Jisland

Handledare: Tord Ireblad

Studentopponent: Martin Klemetz

Läroopponent: Ivan Chetwynd

Framläggning: Den 18 maj 2006 kl. 08:30 – 10:00

Justerad efter framläggandet

Innehållsförteckning	Sidan
1 Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Problemformulering	4
1.3 Metod	4
1.4 Källor	4 – 5
2 Historiken bakom Metodistkyrkans dopteologi	6 – 8
2.1 Arvsyndsläran	8 – 9
2.1.1 Metodistkyrkans syn på arvsynen	9
2.1.2 Barnens ställning före dopet	9
2.1.2.1 Barnvälsignelsen	10
2.1.3 Den vuxnes ställning före dopet	10
2.2 Vad som sker i dopet	10 – 12
2.2.1 Dopet som nådemedel och sakrament	12 – 13
2.3 Hur dopet ser ut	13
2.3.1 Hur dopet firas	13 – 14
2.4 Synen på medlemskapet	14
2.4.1 Konfirmationen	15
2.5 Doppraxis	15
2.5.1 Stöd för barndopet utifrån bibeln och trons roll	15 – 19
2.5.2 Ställningstagande i frågan om omdopet	19
3 Historiken bakom Svenska Baptistsamfundets dopteologi	20 – 22
3.1 Hur dopet firas	22
3.1.1 Ålder för dopet	22 – 23
3.2 Synen på medlemskapet	23
3.2.1 Öppet medlemskap	23 – 24
3.3 Synen på arvsyndsläran	24
3.3.1 Barnets ställning före dopet	24 – 25
3.3.2 Barnvälsignelsen	25 – 26
3.3.3 Konfirmationen	26
3.4 Doppraxis	26
3.4.1 Argument mot barndopet utifrån bibeln	26 – 27
3.4.2 Synen på barndopet	28 – 29
3.4.3 Ställningstagande i frågan om omdopet	29
3.4.4 Omvändelse och trosuppfattning	29
3.5 Vad som sker i dopet	30 – 31
3.5.1 Dopet och tron	31
4 Ekumeniska församlingar	32
5 Konklusion	33 – 34
6 Avslutning	35
7 Bilaga	36 – 37
8 Litteraturlista	38 – 39

1. Inledning

Dopet tillämpas av de flesta kyrkor och samfund, men kan se annorlunda ut och ha olika betydelse och innebörd. Detta trots att alla, åtminstone i grund och botten, utgår från det dop som finns beskrivet i bibeln.

Uppsatsen beskriver just två sådana kyrkor/samfund som inte tillämpar dopet på samma sätt, vilket framgår av deras olika dopsyn och doppraxis. Dessa två kyrkor/samfund är Metodistkyrkan i Sverige och Svenska Baptistsamfundet, eftersom de på ett bra sätt beskriver den bredd som finns inom den svenska frikyrkligheten i tillämpningen av dopet.

Dessa båda dopsyner beskrivs utförligt i var sitt kapitel, för att därmed tydliggöra och belysa de likheter och olikheter som finns mellan dem.

Metodisterna döper t ex barn och menar att det går att finna stöd för detta dop i bibeln och senare i kyrkans tradition. Baptisterna menar å andra sidan att det är det s.k. troendedopet som är det rätta och att barndopet inte har sin grund i bibeln, utan är ett senare tillägg av kyrkan. Dessa frågor rörande doppraxis behandlas därför extra utförligt i uppsatsen.

De officiella svar som dessa båda trossamfund har lämnat på BEM eller limadokumentet¹, som kyrkornas världsråd har presenterat, lyfts också in i uppsatsen, för att genom detta förtydliga ståndpunkter i centrala frågor rörande dopet.

Uppsatsen beskriver slutligen även hur dessa båda kyrkor/samfunds respektive dopsyn och doppraxis har förändrats och åt vilket håll utvecklingen går. Denna förändring som grundar sig i det rådande ekumeniska klimatet och den pågående sekulariseringen av det svenska samhället.

1.1 Bakgrund

Dopet har ända sedan jag själv kom till tro på Jesus Kristus, både fascinerat och förbryllat mig. Vilken dopsyn är det som gäller och hur kan kyrkorna ha kommit till så olika slutsatser, är frågor som jag har ställt mig.

Jag har ibland känt mig obekvämt med dopet och undrat varför man överhuvudtaget behöver tillämpa dopet i kyrkorna. Det borde egentligen räcka med att tro på Jesus genom att överlåta sig till honom, har jag ibland tänkt.

Jag kände även en period även en viss vånad när det gällde dopet. Tänk om jag ändå inte är riktigt döpt och var det fel att låta döpa om sig som vuxen var tankar som jag en period brottades med.

Jag är nämligen själv döpt som barn, men fattade beslutet att efter en frälsningsupplevelse låta döpa mig på nytt som vuxen, eftersom jag då hade blivit medlem i en församling med en baptistisk dopsyn.

Jag har sedan under min tid som student på Överås, kommit i kontakt med och nu även blivit medlem i Metodistkyrkan, som ju har en annan dopsyn, än den som tillämpas av baptistiska kyrkor/samfund.

Det är sådana tankar och frågor som ligger till grund för detta arbete och som jag därför vill ägna denna uppsats åt att ta reda på.

¹ BEM: Den gemensamma dopteologi, från 1982, som har fastställts av kyrkornas världsråds Faith- and Order kommission.

BEM är en förkortning av: Baptism Eucharist and Ministry (Dop, nattvard och ämbete)

1.2 Problemformulering

Varför ser dopet annorlunda ut hos Metodistkyrkan i Sverige mot vad det gör hos Svenska Baptistsamfundet?

- Vilken teologi och människosyn finns bakom deras respektive dopsyn?
- Hur ser deras respektive doppraxis ut?
- Kan man slutligen hos dessa båda kyrkor/samfund se några tendenser till förändringar när det gäller deras dopsyn och doppraxis.

1.3 Metod

Jag har valt att genom ett litteraturstudium, utifrån en metodistisk och baptistisk synvinkel, använda mig av:

- Grundläggande dokument och rapporter.
- Auktoritativa teologer både inom och utanför dessa båda kyrkor/samfund.
- Internet.

– Det första som jag ska beskriva i denna uppsats är hur den gren inom Metodistkyrkan som Metodistkyrkan i Sverige tillhör (The United Methodist Church), tillämpar dopet och vilket teologiskt synsätt och människosyn som ligger bakom deras dopsyn.

Jag ska även ta reda på om deras dopsyn och doppraxis har förändrats från kyrkans grundande fram till våra dagar.

– Jag ska därefter göra likadant med Svenska Baptistsamfundet.

I min uppsats ska jag även ta med de svar (som är av betydelse för uppsatsen) som dessa båda kyrkor/samfund har givit på den gemensamma dopteologi som finns angiven i BEM, men även själv lyfta in skillnader som är av intresse.

– Jag ska slutligen se vilka tendenser till förändring som finns rörande dopet, med tanke på det ekumeniska klimat och den ökande sekularisering som för närvarande råder i Sverige.

1.4 Källor

Jag har i mitt val av litteratur varit mån om att dessa ska ge mig en tillförlitlig och aktuell bild om Metodistkyrkan i Sveriges och Svenska Baptistsamfundets olika dopteologier, men även genom dem kunna få fram den historiska bakgrunden.

Jag har utöver dessa även valt böcker, av mer allmän karaktär, för att t ex kunna belysa vilka argument som finns för och emot barndopet och troendedopet.

Jag ska nedan ge en kort presentation av den litteratur som ligger till grund för denna uppsats.

(En fullständig förteckning finns under litteraturlistan, punkt nr. 8)

Metodistkyrkan

Dokumentet: *By Water and the Spirit*, som jag har läst i en norsk översättning, är en officiell rapport om Metodistkyrkans dopsyn och doppraxis. Detta dokument antogs sedan av 1996's års General Konferens.

Biskop Odd Hagen och hans bok: *Vår Kristne tro*, som är en metodistisk systematisk teologi samt boken *Kyrka och sakrament*, som behandlar metodismens syn på dessa båda frågor utifrån en metodistisk förståelse.

Baptistkyrkan

Bert Franzéns bok: *Guds Försprång*, som beskriver barnens roll och andliga ställning inom Svenska Baptistsamfundet.

Lennart Johnssons bok: *Baptist Reconsideration of Baptism and Ecclesiology*.

Boken är en presentation av Svenska Baptistsamfundet och en studie av dess officiella svar på BEM i relation till de allmänna diskussioner som pågår mellan dess pastorer och teologer inom dagens svenska baptism.

Ekumeniska rapporter

Tro-dop-medlemskap, har satts samman av en arbetsgrupp på uppdrag av styrelsen för Sveriges kristna råd. Boken redogör för hur kyrkor och samfund tänker och handlar angående de tre frågor som bokens titel anger. Ordförande i arbetsgruppen har varit Kjell Ove Nilsson.

BEM-rapporten, har satts samman av Kyrkornas världsråds Faith- and Order-kommission.

Målet med denna rapport är att få en enhet mellan de olika kyrkosamfundet, när det gäller dopet, nattvarden och ämbetet.²

Denna rapport framlades för kyrkorna 1982 och har därefter publicerats i en svensk översättning av Lars Thunberg, vilken är den som jag själv har utgått ifrån.

² Thunberg. 1999. s. 3; Om de splittrade kyrkorna ska kunna uppnå en enhet är det av väsentlig betydelse att det råder en grundläggande enhet ibland dem om dop, nattvard och ämbete.

2. Historiken bakom Metodistkyrkans dopteologi

Det är viktigt om man ska kunna förstå en kyrkas dopsyn och doppraxis, att man går tillbaka till dess rötter, för att därigenom kunna se hur det hela började. Jag ska därför börja detta kapitel med att beskriva hur metodismen uppstod och hur den sedan utvecklades fram till våra dagar.

Metodismen är en rörelse som började växa fram i England under 1700-talet. Den leddes av de båda bröderna John och Charles Wesley, som en slags väckelserörelse inom den Anglikanska kyrkan i England.³

John Wesley (1703- 1791), som arbetade som präst inom den anglikanska kyrkan, blev den av bröderna som hade störst inflytande på den teologi, som sedan skulle leda till att Metodistkyrkan blev en självständig kyrka. Metodistkyrkan skildes därmed från den anglikanska kyrkan, men de stod ändå nära varandra i många frågor.

Metodistkyrkan har genom sitt anglikanska arv fått en i grunden sakramental förståelse av dopet⁴. Dopet betraktas därför som ett nådemedel varigenom Gud förmedlar sin nåd till människan.⁵

Den anglikanska kyrkan går med sina rötter tillbaka till reformationstiden på 1500-talet.

Enligt den lutherska läran, som uttrycks i den Augsburgska bekännelsen, är dopet nödvändigt för att människan ska bli född på nytt. Barnet behöver därför döpas så tidigt som möjligt för att det därigenom inte ska gå förlorat för Gud.

Den kalvinska läran om dopet, som uttrycks i Westminsterbekännelsen, menar å andra sidan att dopet inte leder till att människan blir född på nytt, men tillämpar ändå barndopet som de menar är en invigning till Kristus och ett upptagande i kyrkan.

Wesley har påverkats av Luthers och Calvins olika dopsyn, men drog inte samma slutsatser som de gjorde. (se mer under punkt 2.1.1)

Det blev även viktigt för metodisterna att poängtera den egna avgörelsen och överlåtelsen till Kristus.

Dopet var nämligen för Wesley en del av en livslång frälsningsprocess, där han såg den andliga nyfödelsen som en tvåfaldig erfarenhet i den kristna utvecklingen där man tar emot det nya livet genom sitt dop som barn. Detta nya liv förpliktigar den pånyttfödda människan till att leva överlåtet till Kristus.

Frälsningen av människan inkluderar därför både Guds påbörjade aktivitet av nåd som ges med och i dopet och en villighet hos människan att gensvara på den.

³ Eidberg m.fl. 1982. s. 62

⁴ Lindberg. 1982. s. 23; Dopet är en helig handling som har instiftats av Jesus Kristus, genom vilken Gud skänker sin nåd åt människan. Med en sakramental förståelse av dopet ligger betoningen därmed på Gud och hans handlande med den döpte.

⁵ http://anglicansonline.org/basics/thirty-nine_articles.html

Anglikanska kyrkans 27 trosartikel om dopet

Baptism is not only a sign of profession, and mark of difference, whereby Christian men are discerned from others that be not christened, but it is also a sign of Regeneration or New-Birth, whereby, as by an instrument, they that receive Baptism rightly are grafted into the Church; the promises of the forgiveness of sin, and of our adoption to be the sons of God by the Holy Ghost, are visibly signed and sealed, Faith is confirmed, and Grace increased by virtue of prayer unto God.

The Baptism of young Children is in any wise to be retained in the Church, as most agreeable with the institution of Christ.

Vi kan här se den andra sidan av dopet som är den evangeliska, där betoningen ligger på människans överlåtelse till evangeliets sanning,⁶ medan den sakramentala mer betonar vad Gud gör för människan i dopet.

På 1700-talet i USA, där metodismen skördade stora framgångar, klarade metodismen inte av att upprätthålla den wesleyanska balansen mellan det sakramentala och evangeliska perspektivet på dopet. Detta berodde bl.a på att den metodistiska rörelsen vid denna tid leddes av lekmanpredikanter som inte hade fullmakt att förvalta sakramenten.⁷

Dopet kom därmed i skymundan och förlorade i betydelse. Intresset låg istället på att få människor att omvända sig till Gud. Dopet blev därför inte så viktigt.

Den sakramentala läran om dopet, som Wesley tidigare så starkt hade tryckt på förbisågs därför till viss del. Detta påverkade betydelsen av barndopet som ändå försvarades, men dess betydelse blev dunkel och oklar.⁸

Ännu längre fram mot slutet av 1800-talet, påverkades de teologiska ståndpunkterna hos metodisterna av nya idéer som vid denna tid var dominerande i den amerikanska kulturen. Det var tex idéer som präglades av den rådande andan av utvecklingsoptimism i synen på människan och en tilltro till sociala förbättringar.

Läran om arvsynen som Wesley förkunnade, fick därmed ge vika för den rådande uppfattningen om att den mänskliga naturen i grunden var ofördärvad.⁹

Den wesleyanska syntesen mellan det sakramentala och evangeliska revs allt mer i sönder och bägge delar miste mer och mer sitt värde. Resultatet blev att barndopet tolkades på flera olika sätt och ofta blev till en slags helgelseceremoni.

Vuxendopet sågs ibland som en bekännelse av den egna tron och ett offentligt stadfästande av Guds nåd, men ofta blev det bara en offentlig handling som visade att man nu var medlem i kyrkan. Detta ledde till att metodismen generellt hade slutat att förstå dopet som ett sakrament vid mitten av 1900-talet.¹⁰

Inom den tradition som tillämpades av Den evangeliska kyrkan och Den förenade brödrakyrkan, som år 1946 gick samman till Den evangeliska förenade brödrakyrkan, var också dopet något som var kontroversiellt.

Detta berodde på att deras gamla pietistiska väckelsetradition byggde på tron om Guds närvarande nåd och människans fria val. Inom denna tradition lades tonvikten på att föra människan till frälsning via den kristna erfarenheten.¹¹ Dopet verkade därmed inte ha någon större betydelse för frälsningen. Det viktiga var istället människans omvändelse.

Under senare delen av 1900-talet genomgick Metodistkyrkan (The United Methodist Church) en process där man på nytt ville gå tillbaka till sina rötter i förståelsen av dopet.¹²

Kyrkan har därför gått tillbaka till sitt anglikanska arv men även sett på den engelska metodismen och evangeliska förenade brödrakyrkan samt den allmänna kristna traditionen.

När Metodistkyrkans psalmbok (The Methodist Hymnal) reviderades under åren 1960 – 64, fick ledarna inom kyrkan på nytt möjlighet att upptäcka Metodistkyrkans ursprungligt sakramentala dopsyn.

⁶ Rasmussen. 1997. s. 9; Betoningen ligger på den personliga och individuella omvändelsen.

⁷ Trotter m.fl. 1997. s. 404

⁸ Ibid, s. 404

⁹ Ibid. s. 404

¹⁰ Ibid. s. 404

¹¹ Ibid. s. 404 - 405

¹² Nilsson. 2004. s. 31

Detta framkommer i nedanstående citat, i en norsk översättning, som fastställdes av (The general Commission on Worship).

Når vi revidert dåpsritualet har Gudstjensteutvalget prøvd å ta hensyn til att dåpen er et sakrament, og vi har ført inn igjen den evangelisk- metodistiske forståelsen, slik det kommer til uttrykk i Religionsartiklene. Tilbørlig oppmerksomhet er gitt til den kritiske gjennomgang av dåpsteologien som for tiden finner sted i den økumeniske bevegelse, med dens teologiske innhold og konsekvenser.¹³

I Metodistkyrkans psalmbok har man i dopspaktgudstjänsterna:1, 2 och 4, försökt att understryka dopets historiska betydelse.

Betoningen läggs här, när man beskriver vad som sker i dopet, på syndens verklighet, pånyttfödelsen, nådens verkan samt nödvändigheten av omvändelse och tro.¹⁴

Det pågår därför för närvarande inom Metodistkyrkan, en återgång tillbaka till ursprunget och Wesleys förståelse av vad dopet står för. Vi kan även se en önskan hos kyrkan om att genom det ekumeniska samarbetet, försöka att förena den egna förståelsen av dopet, med andra kyrkotraditioner.

Jag ska nu fortsättningsvis i detta kapitel, beskriva mer detaljerat hur Metodistkyrkan tillämpar och praktiserar dopet i sina kyrkor och även göra vissa djupdykningar i tex förståelsen av barndopet och läran om arvsynden.

2.1 Arvsyndsläran

Det är viktigt att ha förståelsen klar för sig vad som menas med begreppet arvsynd¹⁵, för att kunna förstå vad som ligger bakom Metodistkyrkans dopsyn.

I de första kapitlen av Moseboken kan vi se varför Gud skapade människan. Gud skapade människan, Adam, till sin avbild (bild och likhet). Människan levde därför i ett förhållande av närhet, självständighet och tillit till Gud. Människan var således öppen för Guds inneboende närvaro och hade frihet till att samarbeta med Gud om att fullborda hans vilja och plan för hela den skapade världen.

Att vara en människa som Gud har avsett med att skapa henne, innebär därför att människan har en kärleksfull gemenskap med Gud. I denna gemenskap återspeglas den gudomliga naturen i det mänskliga livet, så helt och fullt som möjligt. Denna kärlek till Gud fanns naturligt i Adam före syndafallet.¹⁶

Människan förlorade tragiskt nog, genom fallet, detta naturliga förhållande till Gud.

Hon förlorade därmed sin gudsbild och blev på grund av detta oförmögen att kunna fungera i förhållande till Gud och andra människor, men även i förhållande till sig själv.

Människan började därför på grund av den skada som syndafallet har orsakat att upphöja sig själv, istället för Gud.¹⁷ Människan fick genom syndafallet en böjelse/svaghet för det onda

¹³ Trotter m.fl. 1997. s. 405

¹⁴ Ibid. s. 405 - 406

¹⁵ Runyon. 1998. s. 21; Wesley använde begreppet "original sin", som är den ursprungliga synd som har orsakats av Adam, varigenom alla människor dog. Adam är därmed upphov till att alla hans efterkommande tvingas leva under syndens konsekvenser: skuld, sorg, fruktan, smärta, sjukdomar och död.

¹⁶ Trotter m.fl. 1997. s. 406

¹⁷ Eidberg m.fl. 1982. s. 62

inom sig själv. Den frihet som människan har skapats till har därmed vänts mot det egna jaget, istället för mot Gud och sin nästa.¹⁸ Detta tillstånd har traditionellt fått benämningen: arvsynd, vilken påverkar alla sidor i det mänskliga livet och orsakar att människan förlorar gemenskapen med Gud.

Det är intressant att notera angående det hebreiska ordet Adam, att det inte bara står för en enskild individ, utan gäller hela mänskligheten.¹⁹ Domen (böjelsen/girigheten) drabbade därför inte bara den första människan, utan alla människor. Adam drog helt enkelt med sig hela mänskligheten i sitt fall. Detta tillstånd av ursprunglig synd (original sin) har ända sedan dess drabbat mänskligheten från släkte till släkte och gäller även för oss som nu vandrar på jorden.

2.1.1 Metodistkyrkans syn på arvsynen

John Wesley höll fast vid den traditionella arvsyndsläran som han hade fått genom sitt anglikanska arv. Barnen behöver därför döpas på grund av arvsyndens följder.²⁰

Denna ursprungliga synd tillräknas ändå inte, enligt Wesley, någon som en personlig skuld.²¹ Det nyfödda barnet har ju ännu inte medvetet syndat. På grund av Guds nåd går därför inte barnen förlorade, p.g.a. arvsynen. Jesu död på korset, har helt enkelt redan tagit itu med den skuld som arvsynen har orsakat. Den fria nåden från Gud kommer därför alla människor till del. Det är Gud som har tagit initiativet till att rädda människan. Jesu offer på korset finns därför tillgänglig för alla människor, även om vi fortfarande drabbas av den skada som finns kvar.

2.1.2 Barnens ställning före dopet

Man brukar lite förenklat säga att Metodistkyrkan döper barn, för att de redan tillhör Gud. Dopet uttrycker helt enkelt vad barnet redan är och vilken andlig status det har, p.g.a. den förtjänst som Jesu död och uppståndelse på korset har medfört och fortfarande medför för barnet. Anden har nämligen genom den förekommande nåden redan verkat i barnet för att ge det frälsande nåd. Detta kan ske eftersom det är Gud själv som är den enda källan till denna nåd. Den går därmed alltid före människan.²²

Barnet kan tillhöra Gud eftersom barnet vid sin födelse inte bär på någon personlig skuld som dömer det. Barnet har ju ännu inte själv medvetet syndat. Jesu försoning på korset kan därför tillräknas barnet. Barnet har ändå genom arvsynen ärvt förmågan till att kunna synda. Synden finns så att säga i barnet, ungefär på samma sätt som förmågan att kunna lära sig att tala finns nedlagt i det. Denna förmåga till synd som arvsynen därmed har orsakat, framträder mer och mer hos barnet när det ondas sammanhang påverkar det, genom att det t ex ställs inför en konflikt. Barnet har därför ett behov av att låta sig döpas, för att genom dopet ta emot det nya liv av rättfärdighet som dopet förmedlar.

Wesley menade att på grund av att barnet inte bär på någon personlig skuld genom att medvetet ha syndat, går det inte förlorat om det skulle råka dö före sitt dop. Barnet skulle istället mottas av Guds kärlek, genom att det kom direkt till Guds rike.

Nöddopet har därför som en konsekvens av denna syn på barnens ställning, aldrig tillämpats inom metodismen utom i speciellt själavårdande situationer.²³

¹⁸ Runyon. 1998. s. 21

¹⁹ Christenson. 1963. s. 20

²⁰ Nilsson. 2004. s. 32

²¹ Hagen. 1953. s. 110

²² Trotter m.fl. 1997. s. 414; Gud förbereder en väg till tro innan människan frågar efter den.

²³ Eidberg m.fl. 1982. s. 62; (Inom Metodistkyrkan i Sverige använder man hellre begreppet krisdop.)

2.1.2.1 Barnvälsignelsen

Barnvälsignelse är inte något som brukar tillämpas inom Metodistkyrkan, men i och med att allt fler församlingar har börjat att få medlemmar med en baptistisk tradition har det börjat förekomma även hos dem.

Metodistkyrkan har ännu ingen officiell liturgi för detta, så pastorn får därför ha en egen ordning eller låna t ex Svenska Missionskyrkans handbok.

Metodistkyrkan poängterar att det är viktigt att tydligt ha åtskiljda ordningar för barnvälsignelse och barndop, så att de inte förväxlas eller blandas samman.²⁴

Barnvälsignelsen får nämligen inte tolkas som ett dop.

2.1.3 Den vuxnes ställning före dopet

Odd Hagen förklarar skillnaden mellan barnens och den vuxnes förhållande till Gud på följande sätt.

Den vuxna människan som bär på personlig synd, behöver, till skillnad från barnet, omvända sig från sin synd. Han/hon har genom denna synd ställt sig utanför det nådestillstånd, som genom den förekommande nåden fanns vid födelsen.²⁵ Det är detta som Jesus menar när han säger, att den vuxne behöver bli som barnen, för att kunna komma in i Guds rike.

2.2 Vad som sker i dopet

I en predikan som Wesley höll år 1760 och som fick titeln: ”The New Birth”, förklarade han att dopet, i egentlig mening, i sig självt inte är den nya födelsen. Det är istället ett synligt och utanpåliggande tecken på den invändiga och andliga nåden, där människan genom denna nåd dör bort från sina synder och på nytt föds till ett liv i rättfärdighet.²⁶ Dopet är därför enligt Wesley ett tecken på detta nya liv som människan genom nåd får ta emot från Kristus.

Dopet är helt enkelt det sakramentala tecknet på det nya livet i och med Kristus, i Andens kraft.²⁷

Människan blir i dopet en helt ny skapad person, som helt kan tillräkna sig Kristi seger över synden som sin egen. Människan betraktas därför av Gud som skuldfri och kan på grund av detta, lägga av sig den gamla Adam.(arvsynd)

Sannerligen jag säger dig: den som inte blir född av vatten och ande kan inte komma in i Guds rike.²⁸

Metodistkyrkans 17 religionsartikel sammanfattar på ett bra sätt, den wesleyanska förståelsen av dopet och vad som sker i det.

Dopet är inte endast ett bekännelsekännetecken och ett skiljemärke, varigenom de kristna utmärks från andra som inte är döpta, utan det är även ett tecken på den nya födelsen. Barndop skall bibehållas i kyrkan.²⁹

²⁴ Nilsson. 2004. s. 38

²⁵ Hagen. 1944. s. 104

²⁶ Klaiber m.fl. 2000. s. 279

²⁷ Trotter, m.fl. 1997. s. 412 - 413

²⁸ Bibel 2000. Joh. 3:5

²⁹ Nilsson. 2004. s. 32 (Metodismens 17 religionsartikel om dopet är den 27 artikeln i den anglikanska kyrkan.)

Metodisterna säger inte som en del andra kyrkor gör, nämligen att människan blir frälst i sitt dop. De ser istället den försoning som Kristus en gång för alla har gjort för hela mänskligheten. Denna försoning finns redan före och bakom dopet. Dopet är istället, som Hagen uttrycker det, ett synligt upptagande, både i nådesförbundet och den synliga kyrkan.³⁰ Dopet var därför för Wesley, i egentlig mening, varken nödvändigt eller tillräckligt för människans frälsning, men han menade att dopet ändå har instiftats av Gud, genom vilket Kristi verk har synliggjorts och förmedlats till människan.

Dopet är enligt Wesley ett medel som utgör starten eller ingångsporten på helgelseprocessen för barnet och den vuxne och inte slutet. Nåden som ges i dopet har därför till syfte att föra den döpte till fullkomlighet.

I dopet träder människan in i det nya livet och påbörjar sin vandring med Jesus mot det himmelska Jerusalem. Gud formar den döpte till att mer och mer efterlikna hans son, så att människan kan leva i överensstämmelse med hans vilja.

Denna helandeprocess av människan är en gåva från Gud och inget som vi kan göra i egen kraft. Det är den helige Ande som verkar i den döpta människan.

Detta nya liv som präglas av den nåd som förmedlas med dopet, omfattar alla områden i livet och ska visa sig i en kärlek till sina medmänniskor, var man än befinner sig.

Denna kärlek har i den wesleyanska traditionen visat sig genom ett starkt socialt engagemang för fattiga och utslagna.

Nåden som ges i dopet söker i den döpte en medarbetare.³¹ Det krävs helt enkelt ett gensvar och samarbete från den döptes sida till sitt dop. Helgelsen är inte något som sker av sig själv genom dopet, utan det sker genom ett samarbete med Gud. Detta kallas ofta för en andlig synergi.

Dopet är inte heller en status utan en kallelse, som behöver fullgöras om det inte istället ska vittna mot oss. Om den döpte har kommit bort från den verkliga meningen av sitt dop, behöver han eller hon, genom ett nytt ingripande av Anden, återvända till den grund som har lagts i dopet, för att därigenom komma tillbaka till den verkliga meningen av nåden och tron.³²

Det var för därför för Wesley, trots att han bekräftade den pånyttfödande nåden som gavs till barnet genom dopet, nödvändigt för barnet att gensvara på Guds nåd genom omvändelse och tro, senare i livet. Detta sker officiellt i konfirmationen.

Dopet är också det sakrament som inlemmar oss i Kristi kropp.

Den döpte, såväl spädbarn som vuxna, blir medlemmar i den universella kyrkan, kyrkosamfundet och den lokala församlingen. I dopet förs människan in i gemenskap med Kristus och församlingen. Denna gemenskap gäller mellan alla kristna genom alla tider.³³

Detta kan ske på grund av att dopet enligt Wesley: renar från den skuld som arvsyndens har orsakat för människan och att man upptas i Guds förbund samt på grund av detta, antas som medlem i kyrkan.

Metodisterna beskriver även sitt dop som ett förbund mellan människa och Gud, där dopet av både spädbarn och vuxna är ett tecken på förbundet.³⁴

³⁰ Hagen. 1944. s. 106

³¹ Runyon. 1998. s. 140 - 142

³² Ibid. s. 142

³³ Trotter, m.fl. s. 411 - 412

³⁴ Ibid. s. 410

Detta nya förbund har sin grund i Jesu Kristi död som människan i dopet får ta del av. Dopkandidaten döps till Kristus och kan därmed tillräkna sig Jesu offer på sig själv. Den nåd som dopet ger till barnet kanske man inte kommer att kunna se förrän i vuxen ålder, men den finns där ändå hela tiden. När barnet sedan kommer in i ett medvetet Kristusliv, så kommer dopet att fullt ut förpliktiga till trohet mot Kristus.³⁵

2.2.1 Dopet som nådemedel och sakrament

Jesu Kristus har kommit till världen för att frälsa människan och denna frälsning behöver förmedlas till människan. Detta sker genom olika nådemedel.

Dopet är just ett sådant nådemedel, som kan förstås som en kanal, varigenom Gud kan förmedla sin nåd till människan.

Det finns enligt Wesley fem sådana nådemedel: dopet, nattvarden, Guds ord, de heligas samfund (kyrkan) och bönen. Han räknar av och till även med bikten som ett nådemedel.³⁶

Av dessa fem (sex) nådemedel är dopet och nattvarden i sin tur sakrament.

Vad menas då med beteckningen sakrament?

Methodisternas syn på sakramentet framgår av följande religionsartikel.

*De sakrament som, som äro förordnade av Kristus, äro icke blott kännemärken på kristna människors bekännelse, utan de äro snarare säkra bevis på Guds nåd och välvilja mot oss, genom vilka han osynligen verkar i oss och icke allenast uppväcker utan även styrker och stadfäster vår tro på honom.*³⁷

Det går utifrån denna religionsartikel att se att sakramentet för metodisterna är något mer än enbart symboliskt³⁸. Något sker verkligen genom det.

Sakramentet är både ett yttre bevis: "Guds välvilja" och något som sker inne i människan: "osynligt verkar i oss", för den som tar del av sakramentet.

Dopet är därför ett yttre och synligt tecken på en inre och osynlig nåd.

Dopet blir, genom det yttre tecknet, ett medel för oss, så att vi kan försäkra oss om att ha fått tagit emot denna inre nåd, vid t ex. stunder av anfäktelse och oro.

Sakramentet har därför instiftats av Gud för människans skull, för att genom detta styrka och befästa vår tro.

Gud har helt enkelt valt att använda yttre ting (tecken) p.g.a. människans svaghet och oförmåga till att kunna förstå himmelska och andliga ting, så att vi därigenom kan övervinna vår svaghet. Gud valde därför, genom sin stora visdom, ett yttre tecken som på ett bra sätt utgör en parallell till vad som andligt sker med den människa som är mottagare av sakramentet.

Vattnet används därför som det yttre tecknet i dopet, på grund av dess förmåga att kunna tvätta bort smuts, men visar samtidigt på den heliga Andens inre tvättande av den människa som är mottagare av dopet.³⁹

Dopet är därför inte enbart ett yttre symboliskt tecken. Det är verkligen något som sker genom det. Wesley uttrycker detta med hjälp av den 17 religionsartikeln, där det framgår att dopet också är ett tecken på pånyttfödelse eller den nya födelsen.

³⁵ Hagen. 1944. s. 107

³⁶ Eidberg m.fl. 1982. s. 65

³⁷ Hagen. 1944. s. 81; Metodistkyrkans 16 religionsartikel.

³⁸ Lindberg. 1982. s. 23-24; Symbolisk dopsyn: Det är inte Gud som handlar genom dopet, utan det är ett tecken på något som Gud ger på annat sätt. Dopet är inte ett nådemedel, utan ses som en bekännelse och lydnadshandling.

³⁹ Borgen. 1972. s. 51- 52

Människan kan därmed genom pånyttfödelsen i dopet börja sin vandring med Jesus, för att allt mer likna honom genom en process som kallas helgelsen.

Det går även, som den metodistiske biskopen Odd Hagen gör, att beskriva sakramenten som en slags predikan genom synliga ting och följande tre delar, som jag illustrerar med dopet, ska därför ingå för att det ska vara ett sakrament.

1. Jesu instiftelseord; Matt 28:19. (Ett sakrament ska ha med ett instiftelseord)
2. Det yttre tecknet i vattnet. (Det ska finnas med ett yttre och synligt tecken)
3. Flera löften om nåd och välsignelse som är knutna till vattnet. (Det ska utlovas en inre och osynlig nåd)⁴⁰

Dopet får aldrig tolkas som något som enbart verkar på något magiskt sätt inne i människan. Det får därför inte uppfattas på det sätt som, att gåvans verkan på ett magiskt sätt skulle vara förbundet med vattnet och den utvärtes handlingen, oberoende av den andliga inställningen hos mottagaren. Dopet får inte heller uppfattas på det sätt som Swingli gjorde, när han menade att det är omöjligt att ett utvärtes ting ska kunna styrka och stadfästa människans invärtes tro.⁴¹

Metodisterna däremot tror att Gud ger något med sakramentet, men inte genom en mekanisk överföring till människan. Den välsignelse som kommer genom den heliga handlingen är därför beroende av närvaron av en personlig tro på Frälsaren: Jesus Kristus. Enligt metodisterna kan nämligen dopet bli utan verkan om man ställer sig avvisande till den nåd som förmedlas genom det. Detta får inte tolkas som att enbart den trosstarke kan ta emot välsignelse från sakramentet. Dopet kan ju även tjäna till att styrka och stadfästa tron.⁴² (Se under punkt 2.4.1 och 2.5.1, när det gäller förhållandet mellan barnets tro och dopet)

2.3 Hur dopet ser ut

Dopet sker alltid med vatten i Faderns, Sonens och den heliga Andens namn.

Dopet skedde i de flesta fall i N. T. genom nedsänkning, men det går inte att bevisa att dopet bara skedde på detta sätt om man ser på bibelns dopberättelser. Metodistkyrkan döper därför dopkandidaten med antingen begjutning, nedsänkning eller bestänkning.

Det viktiga är ändå inte mängden vatten, utan den nåd som vattnet symboliserar.

Barnen begjuts alltid med vatten i dopet.

Den vuxne kan antingen döpas genom begjutning eller nedsänkas i en dopgrav.

Vatten hämtas från altaret och hålls i dopfunten medan pastorn säger:

”Genom vatten och Ande sker dopets mysterium”.⁴³

2.3.1 Hur dopet firas

Dopet sker i normala fall i församlingens gudstjänst, för att det verkligen ska framgå att dopet är vägen in i den kristna gemenskapen. Dopet är därför något som har betydelse för hela församlingen och inte bara för den döpte.

Om dopet sker i samband med ordinarie gudstjänst bör det följa direkt på predikan, efter lämplig psalm. Gudstjänstens trosbekännelse kommer då att ligga som en del av dophögtiden.

⁴⁰ Hagen. 1944. s. 83

⁴¹ Ibid. s. 84

⁴² Ibid. s. 85

⁴³ <http://www.methodistkyrkan.se/gtbok/4/dopbarn.pdf>

Dopet med vatten och dopet med den helige Ande sker i samma dopgudstjänst.⁴⁴

Dopbönen för barnet: *När vi idag döper NN i vatten ber vi att du även döper henne/honom i helig Ande, så att han/hon kan växa till i den sanning som befriar och den kärlek som försonar och själv en gång bekänna sin tro på Jesus Kristus. Amen*⁴⁵

Pastorn lämnar efter dopet tillbaka barnet och lägger därefter sin hand på det och säger: ”Guds nåd och välsignelse bevarar dig NN genom hela ditt liv. Må den heliga Anden alltid vara i dig”.⁴⁶

2.4 Synen på medlemskapet

Människan förenas genom dopet, som har instiftats av Kristus, med den heliga, universella och apostoliska kyrkan, vilken Metodistkyrkan är en del av.

Dop av barn (person som inte kan svara för sig själv) föregås av ett samtal med barnets föräldrar och de eller andra anhöriga måste ta på sitt ansvar att undervisa det döpta barnet i den kristna tron och den betydelse som dopet har för barnet. Föräldrarna får därför av pastorn besvara denna fråga.

*Vill ni, i kärlek och omsorg, vårda henne/honom så att hon/han kan växa i tron på Kristus.*⁴⁷

Det är ett villkor från kyrkans sida att minst en av föräldrarna eller faddrarna är medlem i Metodistkyrkan, för att barnet skall få döpas och bli medlem i kyrkan.⁴⁸

Barnen blir genom dopet numera döpta medlemmar (tidigare hette det förberedande medlemmar) i församlingen. När barnen uppnår vuxen ålder så bekräftar de sedan det dop som de mottog som barn och blir då bekännande medlemmar.

De döpta barnen är medlemmar i kyrkan, men kyrkan markerar ändå genom olika benämningar på medlemskapet att de ännu inte har kommit till en egen bekännelse.

Dopet av den vuxne (person som kan svara för sig själv) har samma innehåll som barndopet, men den vuxne ska före sitt dop bekänna sin tro och framlägga sin önskan om att få bli döpt i den treenige Gudens namn.

Den vuxne blir då efter sitt dop inlemmad i det nya förbundets gemenskap.

Den som har döpts som vuxen upptas sedan som bekännande medlem av församlingen direkt efter sitt dop eller omedelbart i någon av de efterföljande gudstjänsterna.⁴⁹

⁴⁴ <http://www.metodistkyrkan.se/gtbok/4/dopbarn.pdf>

⁴⁵ Nilsson. 2004. s. 34

⁴⁶ <http://www.metodistkyrkan.se/gtbok/4/dopbarn.pdf>

⁴⁷ Nilsson. 2004. s. 35

⁴⁸ Rasmussen. 1997. s. 28

⁴⁹ Ibid. s. 29

2.4.1 Konfirmationen

När de personer som har döpts som barn sedan är redo att bekänna sin kristna tro, får de tillfälle att göra detta i en Gudstjänst som kallas för konfirmation. De blir då bekännande medlemmar. Det är viktigt att poängtera att denna bekännelse inte utgör början på kyrkomedlemskapet, vilket ju skedde redan i dopet.

Det är istället den första offentliga bekännelsen av den nåd som redan tidigare har tagits emot i dopet och en bekräftelse på att detta dop har mottagits i tro.

I denna handling finns alla delar i omvändelsen med: ånger över sin synd, självlivets död, tillit till Guds frälsande nåd, nytt liv i Kristus och en visshet om att vara ett redskap som Gud vill använda för att nå världen med evangeliet.

I konfirmationen nedkallas därför den helige Andes gåva och kraft till att kunna leva det troende livet, som den konfirmerade har bekänt.⁵⁰

Metodistkyrkan i Sverige använder även begreppet konfirmation, som ju egentligen är själva dopbekräftelsen, på den undervisning som föregår bekännelsen.

Denna undervisning kan pågå under några terminer eller under ett konfirmationsläger på sommaren. De får då undervisning i den kristna tron där de studerar bibeln och diskuterar livsfrågor och etik.⁵¹

2.5 Doppraxis

Metodistkyrkan är en av flera kyrkor som tillämpar det s.k. barndopet.

Barnet kan på grund av sin ringa ålder inte själv ge sitt svar i dopet, utan föräldrar eller faddrar får svara i barnets ställe.

De tillämpar även det s.k. troendedopet, hos den som kan svara för sig själv i dopet.

Kyrkan anser därför att både barndopet och troendedopet är giltiga dop, vilket är en ståndpunkt som även stöds av BEM.

Metodistkyrkan förklarar därmed alla dop som giltiga om de har skett i den Treenige Gudens namn och har utförts av en ordinerad pastor.

Det finns mycket som talar för att troendedopet (dop genom eget beslut) kommer att bli allt vanligare inom Metodistkyrkan, p.g.a. att allt färre döps som barn i dagens sekulariserade Sverige. Svenska kyrkan är t.ex. redan idag den kyrka som döper flest vuxna⁵².

Inom Svenska Baptistsamfundet har utvecklingen istället gått åt det andra hållet. Under 1990-talet döptes det ca 150 personer per år. Det är i genomsnitt ett dop vartannat år, utslaget på alla församlingar inom Svenska Baptistsamfundet.⁵³

Det är ändå viktigt att poängtera att troendedopet i Metodistkyrkan i jämförelse med Svenska Baptistsamfundet inte fullt ut har samma innebörd.

2.5.1 Stöd för barndopet utifrån bibeln och trons roll

Jag ska nedan göra en liten djupdykning, för att se vilket stöd som går att finna för detta dop, utifrån Bibeln och urkyrkan. Jag har därför bl.a. valt att ta hjälp av Joakim Jeremias. Han är visserligen lutheran och ingen metodist, men har kommit till intressanta slutsatser, som försvar för barndopet, som jag anser värdefullt att få lyfta fram.

Nya Testamentet beskriver i sina doptexter hur människor övergår från en annan religion till kristendomen, när de döps, men säger däremot ingenting om hur andra generationens kristna

⁵⁰ Trotter m.fl. 1997. s. 418

⁵¹ Nilsson. 2004. s. 37

⁵² www.svenskakyrkan.se/svk/nycklar/dopet.htm

⁵³ Persson. 1998. s. 13

blev döpta.⁵⁴ Det hade ju inte funnits några kristna tidigare. Brytningen med det gamla livet blev något mycket påtagligt. Det naturliga och självklara var därför att de döptes i nära anslutning till sin omvändelse. På vilket sätt som sedan deras barn döptes och när de gjorde det, säger dessvärre Nya Testamentet inte något om. Det har därför genom kyrkans historia rått en oenighet om hur och när man ska döpas och vilken roll tron har i förhållande till dopet.

Ett problem för de barndöpande kyrkorna, vilket jag redan har berört, är att det inte finns något egentligt stöd för detta dop någonstans i Nya Testamentet. Det finns ändå texter som åberopas som indirekt stöd för att dopet även skulle omfatta barn. Ett bra exempel på detta är ett citat från Apostlagärningarna, där det berättas om hur änkan Lydia och hennes hus döptes.

*Hon och alla i hennes hus blev döpta*⁵⁵

Det kan tyckas märkligt att detta citat från bibeln lyfts fram som stöd för barndopet, eftersom det inte uttryckligen står att några barn döptes.

Det som ändå används som argument för att även barn döptes är att det står: ”alla i hennes hus”.

Om det bara var några ur hushållet som döptes, så skulle det inte vara lika övertygande, men nu står det ”alla”.

Om vi ska tolka denna text rätt, så behöver vi därför förstå vad Nya Testamentet menar med begreppet ”hus”.

Vi ska därför gå till en annan text, visserligen utanför bibeln, men ändå mycket nära både till tiden och den bibliska miljön.

I detta citat, som är hämtat ur Ignatius brev till smyrnéerna kan vi se att samma grekiska ord används: ”οἶκος”, som på svenska översätts till hus.

Det framgår utifrån detta brev att även barnen ingick i ”huset” och inte bara vuxna människor.

*Jag hälsar mina bröders hus med maka och barn*⁵⁶

Om vi nu går tillbaka till vårt citat från Apostlagärningarna och läser den utifrån vår nyvunna förståelse som vi har fått genom Ignatius, så ser vi att det står ”alla”. Det var alltså inte bara några i huset som döptes eller enbart de vuxna, utan samtliga medlemmar utan åtskillning. Barnen ska därför också medräknas till denna grupp.

Nu vet vi ju inte om det ingick några barn i Lydias hus, men om inte barnen fick döpas, så skulle Lukas ha varit tvungen att nämna det i Apostlagärningarna.

Lydia som egenskap av änka förestod sitt hus, kom till tro och därför döptes även de övriga medlemmarna p.g.a. att de tillhörde hennes hus.

Vi vet inte vilken tro de övriga medlemmarna i huset hade. Bibeln säger inget om det.

Det avgörande var istället familjens dopsolidaritet, som byggdes på familjeöverhuvudets dominerande ställning⁵⁷, som i vårt fall är änkan Lydia.

⁵⁴ Rasmussen. 1997. s. 13

⁵⁵ Bibel 2000. Apg 16:15

⁵⁶ Jeremias. 1959. s. 14

⁵⁷ Ibid. s. 18

Det finns även en föreskrift som gällde inom vissa judekristna kretsar, där det framgår hur självklart det var att övergången till den kristna tron var något som gällde hela familjen och inte bara en enskild familjemedlem.

I denna föreskrift står det att alla familjemedlemmar som inte var döpta måste uteslutas ur familjens bordsgemenskap.⁵⁸ Vi kan därför våga oss på att dra denna slutsats: Att inte döpa barnen som tillhörde huset, var något som avvek från det normala.

Det urkristna dopet sågs även som ett eskatologiskt sakrament, där den döpte i sitt dop, rycktes ut ur den värld som snart skulle hemfalla åt Guds dom, för att träda in i skaran av de som genom Jesu frälsningsverk hade blivit återlösta.⁵⁹

Det skulle därför vara otänkbart att lämna kvar barnen i den gamla världen och bara låta några som hade uppnått en viss ålder få gå över till den räddande sidan.

Föregående doptexter handlar om hur tidigare icke kristna personer med familjer kommer till tro och låter döpa sig, men hur är det då med barn till föräldrar som redan är kristna.

Det finns en berättelse från de synoptiska evangelierna som beskriver hur Jesus förhåller sig till barnen. Denna text kan användas som stöd för dop av kristna barn.

Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: Låt barnen komma till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de.⁶⁰

Denna berättelse ur Jesu liv har egentligen inget att göra med dopet, utan skildrar med ganska stor säkerhet en tilldragelse som måste ha ägt rum på försoningsdagens afton.

Föräldrarna bär här fram sina barn för att Jesus ska välsigna dem, vilket var en vacker sed i Jerusalem. På försoningsdagen bar de fram sina barn till de äldste (skriftlärda) för att de skulle välsigna och bedja för dem, att de en gång ska komma till kunskap om lagen och goda gärningar.⁶¹ Men Jesus vänder på detta och säger istället att de ska bli som barnen.

Varje text i de synoptiska evangelierna skildrar emellertid inte bara den tid som Jesus verkade på jorden, utan ska även tillämpas på de kristnas situation till vilka evangelisterna skriver.

Texten förstods därför inte av de första kristna som att man enbart genom undervisning och personligt föredöme skulle föra barnen till Jesus, utan man har även sett det som en anvisning att genom dopet överlämna barnen till Jesus.

Vad finns det då för belägg för denna djärva slutsats?

Tertullianus, vid slutet av 200-talet, förklarar t ex. i sin skrift: ”Om dopet”, att man allmänt tolkade Jesu ord: *Låt barnen komma till mig*, som en uppmaning till att låta döpa barnen.⁶²

Det är troligt att denna text även tidigare kan ha tolkats som en doptext. Detta framgår om man jämför de synoptiska texterna, med vad Jesus säger från en text i Johannesevangeliet, som troligen är en doptext. Det går därför att se av Joh. 3:5 att man har tolkat den tidigare Markustexten som en doptext⁶³ (i grundtexten är likheterna ännu större).

⁵⁸ Jeremias. 1959. s. 18 - 19

⁵⁹ Ibid. s. 19

⁶⁰ Bibel 2000. Mark. 10:13 - 14.

⁶¹ Jeremias. 1959 s. 41

⁶² Ibid. s. 43

⁶³ Ibid. s. 43

*Jesus svarade: ”Sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född av vatten och ande kan inte komma in i Guds rike”*⁶⁴

*Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in*⁶⁵

Denna tolkning av dessa båda texter, betraktade i ljuset av varandra utgör inget fullständigt skriftbevis för barndopet, men det går helt klart att se stora likheter.

Det är därför mycket som talar för att barndopet var något som var naturligt för de barn som föddes av kristna föräldrar och det finns åtminstone indirekt stöd för detta dop i bibeln.

Wesley jämför även dopet med judarnas omskärelse och menar att på samma sätt som det krävdes tro av de vuxna för att få ta del i omskärelsen, så krävs det tro och ånger för att få ta del i dopet. Men eftersom Gud kunde befalla att barnen skulle omskäras på åttonde dagen efter sin födelse utan någon egen omvändelse och tro, så gäller samma förhållande för de barn som döps⁶⁶. Wesley anser därför att Barndopet skall bibehållas i kyrkan, vilket framgår i metodistkyrkans 17 religionsartikel.

Det som är särskiljande för dopet av vuxna mot barnets är att den vuxne själv kan uttrycka sin kristna tro och säga sitt ”Ja” till Kristus, medan det döpta barnet får vänta med detta till konfirmationen vid ett senare tillfälle i livet. Barnet behöver därför efter sitt dop fostras och undervisas i den kristna tron av föräldrar och andra vuxna, för att så småningom själv, vid mogen ålder kunna säga sitt ”ja” till den kristna tron.⁶⁷

Frågan om kravet på en egen tro har ofta angetts som ett argument mot barndopet.

Metodistkyrkan menar istället att tron aldrig får bli någon prestation från människans sida. Dopet kan inte bygga på tanken att: ”nu har jag tillräcklig tro för att få döpas”, men ändå är ju tron en förutsättning för dopet.

Det är därför det är så viktigt att föräldrar och faddrar bär fram barnet i tro till att döpas. Detta är något som vi västerlänningar med vårt individuella tänkande har så svårt för att ta till oss. Det finns ändå exempel från bibeln på hur den egna tron har kommit andra till del. Texten i berättelsen om den lame mannen i Kafarnaum, där de fyra människans tro kom den lame till del.

*När Jesus såg deras tro, sade han till den lame: ”Mitt barn dina synder är förlåtna.”*⁶⁸

Det går även att kalla tron för ett mottagningsorgan. Tron är inte, vilket har sagts ovan, en prestation som innebär kunskap om ett visst idéinnehåll. Tron ska istället uppfattas som en förmåga att kunna ta emot och detta att ta emot är något som barnet kan göra. Barnahjärtat är därför med hela sin hjälplöshet mottaglig för Guds Andes påverkan.⁶⁹

Dopet är även en lydnadshandling, som går att uppfatta som en bekännelsehandling, från människans sida, men samtidigt så är dopet också en förklaring från Guds sida att människan tillhör honom. Detta gäller även barndopet.⁷⁰

⁶⁴ Bibel 2000. Joh. 3:5

⁶⁵ Ibid. Mark. 10: 15

⁶⁶ Eidberg m.fl. 1982. s. 67

⁶⁷ Nilsson. 2004. s. 35

⁶⁸ Mark. 2: 5. Bibel 2000

⁶⁹ Hagen. 1944. s. 105

⁷⁰ Ibid. s. 106

Herren tar själv emot det döpta barnet, eller den vuxne, i sina armar och låter det få ta del av all den nåd som dopet förmedlar till människan, vilket sedan bekräftas i konfirmationen.

Jag ska slutligen runda av denna utläggning, med att ge några metodistiska förhållningssätt när det gäller barndopet.

En rätt förståelse och värdering av barndopet innebär att barnen blir älskade och omhändertagna av församlingen och barnets egen familj.

Om föräldrarna eller faddrarna inte kan eller vill ge den andliga näring som tron behöver, bör dopet skjutas upp fram till dess att barnet kan få denna näring som tron behöver.

Om ett barn ändå döps utan att familjen eller faddrarna kan förse barnet med denna näring, har församlingsmedlemmarna ett särskilt ansvar för detta barns andliga utveckling i församlingen.⁷¹

2.5.2 Ställningstagande i frågan om omdopet

Metodistkyrkan praktiserar inte omdopet, eftersom de menar att detta sakrament bara ska mottas en gång.

Denna ståndpunkt bygger de på Guds trofasthet mot sitt förbund som människan förs in igenom dopet. Den människa som har döpts som barn och sedan skulle avfalla från Gud, men sedan åter vill vända tillbaka till honom behöver därför inte döpas på nytt.⁷²

Detta förhållningssätt kommer även till uttryck i ett svar på BEM - rapporten, där man instämmer i deras ståndpunkt att allt som kan tolkas som omdop ska undvikas.⁷³

Metodistkyrkan har ändå ett alternativ till omdopet, som de kallar för en förnyelsegudstjänst, om man t ex skulle råka komma i tvivel rörande sitt barndop. Det finns en ordning för detta i Metodistkyrkans handbok, där man försöker återupprätta delar av dopritualen. De som önskar förnya sitt dop kan då komma fram och få korset tecknat i sin panna med vatten från dopfunten.⁷⁴

⁷¹ Trotter m.fl. 1997. s. 414

⁷² Ibid. s. 416

⁷³ Thurian. 1986. s. 202

BEM § 13: Dopet är en handling, som inte kan upprepas. Varje praxis som kan tolkas som omdop, måste undvikas.

⁷⁴ Nilsson. 2004. s. 38

3. Historiken bakom Svenska Baptistsamfundets dopteologi

Svenska Baptistsamfundet går med sina rötter tillbaka till den baptistiska rörelse som började växa fram under reformationstiden på 1500-talet.

Baptisterna möttes av fientlighet från de etablerade barndöpande församlingarna, p.g.a. sin vägran att erkänna barndopet som ett giltigt dop.⁷⁵

De kallades för anabaptister (omdöpare) eller vederdöpare, eftersom de på nytt döpte personer som redan tidigare var döpta som barn. Baptisterna försvarade sitt dop med att det inte finns något stöd för barndopet i bibeln och urkyrkan. De menade istället att bibeln måste få utgöra det enda rättesnöret och normen för en rätt förståelse av dopet. Dopet kan därmed inte stödja sig på en doppraxis som de ansåg kom till först på 200-talet. De delade ståndpunkten med de övriga protestantiska kyrkorna att skriften ensam är grunden för den rätta apostoliska förståelsen och inte den senare tradition som återopades av kyrkan, men utformade ändå sin egen dopsyn.

Baptisterna utsattes för kraftig förföljelse p.g.a. sin förståelse av dopet. Många av döparna fick fly hals över huvud, för att inte riskera att fängslas eller till och med dödas.

Det var många av baptisterna som till och med fick sätta livet till, för sin övertygelses skull. Det finns flera berättelser som man verkligen blir chockerad av att läsa. Jag ska inte beskriva alla dessa händelser för er, eftersom det skulle ta alldeles för stor plats i anspråk, men jag ska ge er ett exempel. Denna händelse som är från 1500-talet beskriver hur det kunde gå till i Salzburg, när baptister, som hade samlats i en prästs hus, greps av myndigheterna.

*De, som läto sig övertala och återkallade avrättades först med svärd,
sedan brändes deras kroppar. De, som icke återkallade, kastades
levande i elden.⁷⁶*

Denna förföljelse mot baptisterna har sedan pågått, ända in på 1900-talet, även i Sverige. Det som från lutherskt håll så kraftigt bestreds, var att baptisterna ifrågasatte kristnandet genom dopet. De ansåg att eftersom de inte hade antagit den Augsburgska bekännelsen, förkastades deras lära som de ansåg gick emot mot Guds ord och bekännelsen.⁷⁷ Det gick så långt att de barn som föddes i baptistiska familjer, vars föräldrar vägrade att låta döpa sina barn, tvångsdöptes.

De som lät döpa sig enligt den baptistiska läran förvägrades också rätten till laglig vigsel och förlorade eller förhindrades att utföra vissa yrken. De som förkunnade den baptistiska trosuppfattningen kunde även riskera att hamna i fängelse.

Det som orsakade den största kontroversen mellan döparna och reformatörerna var inte ytterst frågan om dopet som sådant, utan snarare deras olika syn på kyrkan. Döparnas avvisande av barndopet ledde nämligen till att de därmed också sade nej till statskyrkan. Döparna ville istället bygga upp en kyrka som var fri från förmynderi från staten och med medlemmar som anslöt sig efter frivillig avgörelse.⁷⁸

De menade tvärtemot reformatörerna med sitt statskyrkoideal att kyrkan inte är de mångas gemenskap utan de fås som tror rätt och lever riktigt.

⁷⁵ Murray. 1967. s. 105

⁷⁶ Warns. 1924. s. 26

⁷⁷ Hägglund. 1994. s. 260

⁷⁸ Tergel. 2001. s. 349

Hur började rörelsen växa fram i Sverige?

Den gängse uppfattningen är att svenska baptistsamfundet föddes år 1848, när det första troendedopet skedde i Sverige av den danske baptistpredikanten A P Förster.

En förgrundsgestalt under de första åren var Fredrik Olai Nilsson (1809-1881), som ursprungligen var en metodist. Han hade tidigare döpts med troendedopet i Hamburg år 1847 och blev en stor förkunnare inom den svenska baptismen. Han förvisades sedan från Sverige, för att han ansågs sprida irlära (kätter) omkring sig och hamnade bl.a. i USA, men återvände sedan till Sverige på nytt för en period. Han dog slutligen i USA år 1881.⁷⁹

En annan pionjär var den tidigare lutherske prästen Anders Wiberg, som år 1852, gav ut den banbrytande boken, *Vilken bör döpas och varuti består dopet?* Denna bok var från början tänkt som en försvarsskrift för barndopet, men fick istället för honom motsatt verkan.

Anders Wiberg lämnade därmed sitt prästämbete och kom att bli en av de viktigaste förgrundsgestalterna inom baptismen i Sverige.⁸⁰

Det fanns en lag i Sverige från år 1686, som sade att alla måste döpas som barn in i den lutherska svenska statskyrkan.⁸¹ Det s.k. tvångsdopet av barn till baptistiska föräldrar, var därför helt i överensstämmelse med svensk lag. Denna lag tillämpades ända in på mitten av 1800-talet.

Barndopet var därför obligatorisk oavsett om barnets föräldrar var kristna eller inte.

Baptisterna vägrade att godta ett sådant dop, som ett giltigt dop, som de menade ska grunda sig på ett eget personligt beslut.

Från omkring 1600-talet fram till våra dagar har dopet i huvudsak av baptisterna, tolkats symboliskt och inte sakramentalt.

De tidigare engelska baptisterna tänkte sig framförallt dopet som en akt där man skriftenligt trädde in i församlingen. Denna syn på dopet ersattes emellertid mycket snart, genom Kalvinskt inflytande, till att enbart se det som ett symboliskt vittnesbörd över vad Kristus har gjort för den troende.⁸²

Troendedopet är därför enligt traditionell baptism en symbolisk handling av lydnad och bekännelse av tro och känns igen, jämte nattvarden som påbjudet i N. T.⁸³

Denna ståndpunkt rörande dopet har dock kommit att förändras. Redan Wiberg hade en i och för sig i grunden symbolisk dopsuppfattning, men ansåg att det även är ett nådemedel eller i alla fall något åt det hållet.⁸⁴

Den symboliska dopsuppfattningen har ändå varit den dominerande fram till våra dagar, där man nu, börjar gå mer mot en sakramentalare tolkning av dopet, eller åtminstone något mer än enbart symboliskt. (se mer under punkt 3.5)

Jag har med denna historiska bakgrund velat visa hur långt ifrån Svenska Baptistsamfundet har stått och fortfarande står i många frågor, i förhållande till många andra kyrkor i sin dopsyn. Baptisterna har därför hela tiden varit förföljda av framförallt de olika statskyrkorna i Europa, vilket också är något som har skett i Sverige. Baptisterna har därmed p.g.a. denna förföljelse hela tiden varit upptagna med att försvara sitt dop i polemik mot den lutherska statskyrkan.

⁷⁹ Johnsson. 2000. s. 75

⁸⁰ Nilsson. 2004. s. 47

⁸¹ Johnsson. 2000. s. 65

⁸² Murray. 1967. s. 20

⁸³ Johnsson. 2000. s. 45

⁸⁴ Ibid. s. 78

Denna förföljelse mot dem förekommer inte längre och det har skett en ökad förståelse hos både barndöpande församlingar och baptister för varandras respektive dop.

Det är därför hoppfullt att kunna läsa att det på senare tid, trots denna tidigare så svåra förföljelse mot baptisterna, finns en vilja till samarbete med sina tidigare förtryckare. Detta är något som helt klart kommer att framgå under läsningen av detta kapitel.

3.1 Hur dopet firas

Baptistpastorn är inte bunden av en bestämd dopritual, men dopet ska ske i den treenige Gudens namn och dopkandidaten ska helt nedsänkas i dopvattnet.

Dopet sker därför genom nedsänkning, eftersom detta enligt baptisterna, är den praxis som NT, förespråkar. De är öppna för tanken att dopet som N.T. framlägger det i vissa fall kan ha utförts på annat sätt. Men att dopets innebörd av död och uppståndelse med Kristus, bäst framkommer genom nedsänkning.

Troendedopet sker därför i en dopgrav, där den döpte efter sin bekännelse till Kristus sänks ner baklänges i vattnet av pastorn (eller lekman) iklädd en vit dopdräkt.

Det behöver inte vara en pastor som förrättar dopet, utan i princip kan vem som helst i församlingen förrätta det.⁸⁵ Det vanliga är ändå att det är en pastor som utför själva dophandlingen.

Den som ska döpas sitter ofta längst fram i kyrkan vid gudstjänstens början, iklädd en vit dopkappa och dopförrättaren har antingen en vit eller svart kapp.⁸⁶

I Baptistsamfundet förrättas dopet i regel som en del av söndagsgudstjänsten, men kan även ske vid något annat tillfälle. Dopet präglar hela den söndagsgudstjänst, där dopet ska förrättas, t ex. valet av bibeltexter som ska läsas upp och i valet av psalmer och sånger.

Dopet blir därmed en påminnelse för alla i församlingen och ger tillfälle för personliga vittnesbörd och ett tillfälle att åskådliggöra vad den kristna tron innebär.

När det är dags för själva dopet sjunger församlingen en doppsalm och därefter kan dopkandidaten om han eller hon önskar det, avlägga ett kort vittnesbörd om sin tro på Jesus Kristus.⁸⁷

3.1.1 Ålder för dopet

Frågan är då vid vilken ålder som dopet ska ske, för att genom dopet få statusen av att vara en medlem. Ska det t ex. ske vid 5 års ålder som vissa sydstatsbaptistiska kyrkor gör eller vid vuxen ålder?

Det förhållningssätt som Murray ger, är att det inte finns någon lämplig ålder för när man ska döpas. Tidpunkten avgörs helt enkelt när dopkandidaten har en egen tro att lägga fram (uttrycka sin trosdeklaration). Tidpunkten för dopet bör därför enligt Murray avgöras av pastorn som genom sitt eget omdöme kan se när det finns en sann tro och därmed hjälpa dopkandidaten, fram till rätt tidpunkt. Råder det tveksamheter bör man istället vänta med dopet och genom undervisning överbrygga de luckor som finns.⁸⁸

Det finns däremot inget som hindrar att t ex ett barn som har tro döps eller att som med fångvaktaren i Filippi, döpa sig omedelbart efter att ha hört de goda nyheterna och bli en fullvärdig medlem.

Det får enligt baptisterna inte uppfattas som att det skulle krävas några yttre meriter som en förtjänst som den kristne genom sitt dop får bekräftat. Det handlar inte ytterst om att ha

⁸⁵ Persson. 1998. s. 29; Det finns inget egentligt hinder p.g.a. övertygelsen om det allmänna prästadömet.

⁸⁶ Eidberg m.fl. 1982. s. 23

⁸⁷ Ibid. s. 22 - 23

⁸⁸ Murray. 1967. s. 100

tillräckligt mycket tro eller att ha en tillräcklig kristen mognad, utan dopet är en gåva som människan får motta genom sitt gensvar av tro.⁸⁹ Kunskapen behövs där ändå för att man rätt ska förstå vad Gud gör i dopet, så att man därmed rätt kan tillgodogöra sig sitt dop.

Detta är något som betonas mer inom dagens baptism än vad som var fallet tidigare.

Det finns ju annars en risk med denna dopsyn, att den kan uppfattas som något som bygger på mänskliga meriter och inte som ett uttryck för Guds nåd med människan.

3.2 Synen på medlemskapet

Svenska Baptistsamfundet har en kongregationalistisk församlingssyn i grunden, vilket gör att dopet i relation till medlemskapet kan tolkas lite olika mellan de olika församlingarna. Den ekumeniska situation som råder i dagens Sverige har också påverkat församlingssynen.⁹⁰

Det traditionella förhållningssättet är ändå att man blir medlem först efter det att man själv bekänner sin tro på Kristus och därefter låter döpa sig. Barnen kan därför inte vara medlemmar i församlingen före sitt dop.

Medlemskapet har sålunda den egna bekännelsen som grund, vilket leder till att man själv beslutar om att låta sig döpas.

Detta förhållningssätt till dopet bygger på att det enligt baptisterna inte finns någon ställföreträdande tro. Det är helt enkelt inte möjligt att någon annan kan tro i barnets ställe.⁹¹

Dopet till Kristus är ett dop till Kristi kropp, som är församlingen.

I dopet blir därmed dopkandidaten medlem i församlingen och som en följd av detta, även en lem i Kristi kropp

Församlingen har både ett synligt och osynligt liv, som den döpte blir en del av.

Församlingens huvud är den uppståndne Kristus och Anden är den som förmedlar gemenskapen mellan Kristus (huvudet) och församlingen (den övriga kroppen).⁹²

*Ni har ju dött och, ni lever ett osynligt liv tillsammans med Kristus hos Gud.*⁹³

3.2.1 Öppet medlemskap

Det har trots det baptistiska förhållningssättet om att församlingen enbart ska bestå av döpta medlemmar, blivit vanligt att även ha ett öppet medlemskap.

Enligt svensk baptistisk tolkning innebär nämligen det öppna medlemskapet att en kristen människa beviljas fullt medlemskap oberoende om hon är döpt som barn eller är odöpt.⁹⁴

Beslutet om att införa det öppna medlemskapet i Svenska Baptistsamfundet, godtogs vid 1969 års allmänna konferens. Man enades efter att ha haft en upprörd debatt om ett motsägelsefullt kompromissbeslut.⁹⁵

Det öppna medlemskapet har ändå på grund av det ekumeniska klimat som råder i Sverige, blivit allt vanligare i de baptistiska församlingarna.

⁸⁹ Nilsson. 2004. s. 50

⁹⁰ Ibid. s. 51

⁹¹ Franzén. 1991. s. 117

⁹² Murray. 1967. s. 67

⁹³ Bibel 2000. Kol. 3:3

⁹⁴ Åqvist. 1998. s. 229

⁹⁵ Ibid. s. 230; ”att icke rekommendera det öppna medlemskapet men ej heller att avvisa de församlingar som redan beslutat därom eller finner sig nödsakade att göra det”.

Under decennierna efter beslutet om att acceptera det öppna medlemskapet har allt fler församlingar infört det öppna medlemskapet. Det har därmed skett en förskjutning i frågan om medlemskapet till att allt mer betona den egna tron på Jesus Kristus än betydelsen av att vara troendedöpt. Tron har därmed fått en mer framträdande roll medan dopet har tonats ner, när det gäller frågan om medlemskapet i församlingen.

En baptistförsamling som har ett öppet medlemskap, fortsätter ändå att förkunna och praktisera troendedopet.

Baptistsamfundet säger själva, angående det öppna medlemskapet, att det har varit den mest genomgripande förändring som samfundet någonsin har vidtagit genom sin 150 åriga historia⁹⁶.

Ett steg till har ytterligare tagits i det ekumeniska arbetet genom bildandet av gemensamma församlingar, men mer om detta i kapitel 4.

3.3 Synen på arvsyndsläran

Den traditionella arvsyndsläran går tillbaka till Augustinus, som utarbetade läran om människans absoluta syndafördärv och därav dess oförmåga att göra det goda.⁹⁷

Baptisterna finner därför inget stöd för denna lära i N.T., utan ser det som ett senare tillägg.

(Se mer om arvsyndens konsekvenser under punkt 2.1)

Varje människa föds enligt Augustinus med skuld och måste därför befrias från denna skuld i dopet, för att kunna upptas som medlem i kyrkan.

Det finns uttryckt i gamla dopliturgier, hur fullständigt barnet ansågs vara i djävulens våld, genom att djävulen t.ex. med hjälp av exorcism drevs ut ur barnet.

Baptisterna avvisar inte arvsyndsläran, genom att förneka att det inte skulle finnas en böjelse för det onda i varje människa eller att Adam i sitt fall inte skulle ha dragit med sig hela mänskligheten. Det som utgör skillnaden är istället synen på Kristi försoningsverk och de konsekvenser som detta medför.⁹⁸

Baptisterna håller helt enkelt inte med om den traditionella arvsyndsläran och den människosyn som blir följd av den.

De menar istället att konsekvenserna av den försoning som Jesus Kristus fullgjorde för människan, är så fulländad, så att man helt enkelt kan tala om en helt ny utgångspunkt för henne. Kristi gärning upptar i sig och tillintetgör släktets samlade synd och ondska. In i denna Kristi gärning flyttar den från Gud bortvända människan genom omvändelse och tro, dop och mottagandet av Andens gåva (Apg. 2:38).

3.3.1 Barnens ställning före dopet

Barnen är vid sin födelse, som en konsekvens av Kristi försoning, utan synd. Detta är en vanlig övertygelse inom Svenska Baptistsamfundet. Barnen föds fria och lever i förbundet (Guds rike.) Det är därför inte nödvändigt med en särskild akt, som t ex barndopet enligt BUS.⁹⁹

⁹⁶ Åqvist. 1998. s. 230

⁹⁷ Hägglund. 1994. s. 117; Enligt Augustinus är hela människosläktet inneslutet i Adams fall. Alla människor har därför del i Adams skuld. Detta skuld tillstånd borttages hos den enskilde genom dopet.

⁹⁸ Franzén. 1991. s. 59 - 60

⁹⁹ Johnsson. 2000. s. 178; BEM har en mörkare bild på människan, där dopet, vilket även innefattar barndopet, innebär ett borttvättande av synder. Barnen bär som en konsekvens av detta på synd vid sin födelse. BUS, från år 1985, är det officiella svaret från Svenska Baptistsamfundet på BEM.

Guds nåd är sålunda öppen för alla barn och de tillhör därför Gud redan i födelsen. Gud har därmed enligt den baptistiska teologin ett försprång i barnens liv. De har på grund av detta försprång helt enkelt inget behov av att omvända sig eller döpas, så länge de befinner sig i sitt barnskap.¹⁰⁰

Målet för barnen genom den kristna fostran, blir istället att bevaras i detta barnskap. Barnen behöver så att säga genomgå en fortlöpande mognadsprocess, som börjar vid födelsen och leder fram till en egen personlig tro på Jesus Kristus, som kommer att framgå genom en egen bekännelse och dop.¹⁰¹

Barnet skiljer sig därmed från den vuxna människan, genom att det lever på den förekommande nådens villkor och ännu inte har vänt sig bort från Gud.¹⁰²

Det har som en följd av detta inget behov av att omvända sig till honom och genom dopet tvätta bort sina skulder. Barnen tillhör ju redan Gud.

Baptisterna hämtar stöd för denna förståelse utifrån det sätt som Jesus bemöter barnen på.

*Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de.*¹⁰³

Man kan tycka, som ett resultat av denna människosyn, att dopet inte skulle behövas för ett barn som växer upp i ett kristet hem och därmed inte verkar ha något behov av att omvända sig. Vad ska de omvända sig ifrån?

Baptisterna förklarar detta med att det sker en förändring under uppväxten, som får till följd att barnet faller ur förbundet.¹⁰⁴ Denna förändring visar sig genom ett uppror eller konflikt med Gud.

(Man kan ta den hemmavarande sonens beteende som exempel, i liknelsen om den förlorade sonen.)

Människan behöver därför som en konsekvens av detta komma till ett avgörande i sitt liv genom att omvända sig (vända tillbaka) till Gud genom en personlig omvändelse som visar sig i ett beslut om att låta sig döpas.

Det är därför viktigt med undervisning för att leda barnen/ungdomarna till dopet.

(se mer under punkt 3.3.3)

Det har under senare år blivit allt vanligare med en rit i församlingarna för att uttrycka den andliga status till Gud som barnen har, nämligen barnvälsignelsen, även om detta egentligen inte behövs. Barnen tillhör ju redan Gud.

3.3.2 Barnvälsignelsen

Franzén har istället för medlem valt att använda begreppet ”tillhörighet” på församlingens barn, för att på detta sätt uttrycka barnens andliga status och förhållande till Gud. Barnen tillhör Gud och Guds rike, men är ännu inte medlemmar av församlingen.¹⁰⁵

Svenska Baptistsamfundet har för att uttrycka denna tillhörighet, i likhet med andra troendedöpande församlingar, infört en ceremoni som bl.a. uttrycker denna tillhörighet, nämligen barnvälsignelsen.

¹⁰⁰ Franzén. 1991. s. 17

¹⁰¹ Ibid. s. 17

¹⁰² Ibid. s. 63

¹⁰³ Bibel 2000. Mark. 10:14

¹⁰⁴ Johnsson. 2000. s. 180

¹⁰⁵ Franzén. 1991. s. 119

Barnvälsignelsen uttrycker föräldrarnas och de närmast anhörigas glädje, där de förenar sig med församlingen för att tacka Gud för att ett barn har kommit till världen.

Välsignelsen lägger även tonvikten på föräldraskapet. Barnvälsignelsen uttrycker helt enkelt föräldrarnas behov av att även barnen delar deras egen andliga värld och betydelsen av deras eget ansvar för barnens andliga tillväxt. Föräldrarnas betydelse kan också poängteras genom att de i akten, tillsammans med officianten, får vara med och lägga händerna på barnets huvud.

Barnvälsignelsen ska också vara ett uttryck för församlingens uppgift och vilja att ta emot barnet i sin gemenskap och att den tillsammans med föräldrarna lär barnet att identifiera sig själv som kristen och därmed aldrig vill veta av något annat. Höjdpunkten i akten är slutligen välsignelsemomentet, som är den slutliga bekräftelsen av att barnet uppfattas som Guds barn.¹⁰⁶

Barnvälsignelsen förändrar inte barnets andliga status. Den förmedlar istället Guds välsignelse och uttrycker församlingens och föräldrarnas andliga ansvar för barnet, så att det längre fram kan komma till en egen personlig tro som leder till att de på sin egen bekännelse låter sig döpas och därmed upptas som medlem i församlingen.

Barnvälsignelsen är därför enligt BUS, den akt som pekar framåt mot den dag då den unga mannen/kvinnan accepterar den kristna tron och gemenskapen där man har växt upp.¹⁰⁷

Barnvälsignelsen är sålunda till för församlingens egna barn.

3.3.3 konfirmationen

Konfirmation är ett begrepp som har tagits in i en del församlingar från de barndöpande kyrkorna. Konfirmationen innebär ju ytterst en bekräftelse av barndopet. Denna betydelse har ju förklarligt inte Svenska Baptistsamfundet.

Konfirmationen ses istället av de församlingar som inbjuder ungdomarna att gå och läsa, som en kristendomsskola, där de kan få en fördjupad kristendomsundervisning. Denna lärotid har för många blivit en förberedelse för det egna dopet.¹⁰⁸

3.4 Doppraxis

Baptistsamfundet har ingen bestämd fastställd dopteologi eftersom församlingssynen är kongregationalistisk, men det som kännetecknar baptisterna är ju att de inte döper barn (små barn) utan enbart sådana som själva kan säga ja till sitt dop. Detta dop kallas därför för: troendedopet eller ibland också vuxendopet. (se mer under punkt 3.4.1)

3.4.1 Argument mot barndopet utifrån bibeln

Jag nämnde inledningsvis i detta kapitel, under punkt nr. 3, att baptisterna inte döper barn på grund av sin övertygelse att detta dop inte är ett giltigt dop, eftersom de menar att denna doppraxis inte utövades av urkyrkan. Jag ska därför granska dessa påståenden närmare, på samma sätt som jag gjorde under punkt 2.5.1, men nu från det motsatta förhållningssättet, för att därigenom se vad det finns för stöd för baptisternas doppraxis, utifrån bibeln, om att inte låta döpa spädbarn. Jag har valt att använda mig av den brittiske baptistteologen Murrays ståndpunkter, för att han enligt min mening på ett bra sätt beskriver de baptistiska åsikterna i frågan om barndopet. På grund av den självständiga församlingssyn som samfundet ändå har, så kan självklart argumenten i denna fråga till viss del variera mellan de olika församlingarna.

¹⁰⁶ Franzén. 1991. 90 - 91

¹⁰⁷ Johnsson. 2000. s. 186

¹⁰⁸ Persson. 1998. s. 20

De argument som den lutherska teologen Joakim Jeremias har lagt fram, som stöd för barndopet, är kanske det starkaste argumentet för barndopet som finns i NT. (se under punkt 2.5.1). Han finner ett starkt stöd i både Apg. och hos Paulus för att det dop som praktiserades av husförsamlingarna även gällde barnen. Hans arbete har mottagits av glädje hos förespråkarna av barndopet, men har inte övertygat baptisterna. Jag citerar därför den baptistiske teologen Beasley- Murray.

*De moderna försöken att ge apostolisk sanktion för barndopet är inte mera framgångsrika än de tidigare som icke lyckades övertyga våra baptistiska fäder.*¹⁰⁹

Murray menar tvärtemot Jeremias att det utifrån uttalandena från Apg. där det står ”hela huset” och ”alla”, inte går att dra sådana slutsatser som att det även skulle omfatta spädbarnen.¹¹⁰ Han stöder sin åsikt genom att återopa Apg. 10:44 – 45, som handlar om Petrus besök hos Cornelius. Murray jämför sedan denna händelse med Apg. 11: 14.

*”Han har något att säga som skall rädda dig och alla i ditt hus.”*¹¹¹

Apg. 10:46 beskriver hur de omvända hedningarna (i Cornelius hus) efter att ha tagit emot den heliga Anden: talar med tungor och prisar Gud. De döps därefter eftersom de har tagit emot Anden. Lukas hade således mogna människor och inte spädbarn i tankarna, när han återgav denna händelse i Apostlagärningarna.¹¹² Det är ju svårt att tänka sig att spädbarnen talade med tungor och prisade Gud.

Det finns även i Paulus brev, som är det enda exemplet på familjedop hos honom, stöd för att inte spädbarn döptes. Paulus beskriver i 1 Kor. hur han har döpt Stefanus husfolk och i slutet av brevet beskriver han hur samma familj (Stefanus husfolk) ägnade sig åt de heligas tjänst och skulle respekteras och lydas av församlingen.¹¹³ Det är därför svårt att även här tänka sig att Paulus skulle syfta på spädbarnen. När t ex Paulus säger till fångvaktaren i Filippi att hela hans hus ska bli frälst om han tror på Herren Jesus Kristus, så menar han inte att hans tro, per automatik, på samma gång gäller för de övriga familjemedlemmarna. Det som han istället menar med dessa ord går istället att återge, genom vad en anglikan (ja faktiskt) vid namn Henry Alford tidigare har sagt.

*Tro och du skall bli frälst och detsamma gäller ditt hus.*¹¹⁴

Samma erbjudande om frälsningen som fångvaktaren tog emot genom tron på Herren Jesus Kristus, ligger således öppen även för den övriga familjen.

(Se även Bilaga A, under punkt 7, som är en analys av texten om fångvaktaren)

Murrays slutsats p.g.a. ovanstående argument blir därför att barndopet inte är det dop, som Nya Testamentet talar om. Han går med på att barndopet utför vissa nyttiga funktioner och förkroppsligar värdefulla sanningar, men det är ändå inte samma dop som Nya Testamentet förespråkar och beskriver i sina dopberättelser.¹¹⁵

¹⁰⁹ Murray. 1967. s. 108

¹¹⁰ Ibid. s. 109

¹¹¹ Bibel 2000. Apg. 11:14

¹¹² Murray. 1967. s. 110

¹¹³ Ibid. s. 110

¹¹⁴ Ibid. s. 113

¹¹⁵ Ibid. s. 142

3.4.2 Synen på barndopet

Ett av Baptismens kännetecken är ju att de inte döper barn, eftersom de anser att detta strider mot vad bibeln lär ut.

Barndopet betraktas därför som en välsignelseakt för barnen, men inte ett dop, även om det har skett i vatten och i den treenige Gudens namn.

Denna officiella ståndpunkt går att utläsa i BUS,¹¹⁶ där man vänder sig mot BEM, som istället menar att både barn och troendedopet är giltiga dop.

I församlingen, i den apostoliska tidsåldern, gavs trons svar i dopet. Under sådana förhållanden blir dopet ett förkroppsligande av hela evangeliet, av nåden och tron i lika grad.¹¹⁷ Detta är något som enligt Murray barndopet aldrig kan bli.

Det går ändå på senare tid att se en förändrad inställning hos många baptister när det gäller barndopet. Deras tankar och förståelse skiljer sig på många sätt från det officiella ståndpunkter som går att utläsa i BUS.

Jag ska därför beskriva några av dessa ståndpunkter, som framträdande baptistteologer har givit i frågan rörande barndopet.

David Lagergren, som har varit ordförande i kommittén i arbetet med BUS, uttrycker en respekt för den tro som kommer till uttryck i barndopet, även om han inte ger ett objektivt erkännande av detta dop.¹¹⁸ Hans åsikt uttrycker ändå en respekt för den ärliga tro som kommer till uttryck i den barndöpande församlingen.

Bert Franzen, som också har varit med i kommittén, ger ett erkännande till de barndöpande församlingarna, i synnerhet Metodistkyrkan, för att barnens ställning genom barndopet på ett tydligt sätt framhålls genom detta dop.

Han jämför detta uttalande med ett problem som han ser med troendedopet. Det är svårigheten att kunna frigöra sig från benägenheten att söka någon slags prestation eller kvalitet hos barnet, som de själva har förvärvat.¹¹⁹

Baptistpastorn Vibeke Olsson uttrycker med sin åsikt att baptister borde erkänna barndopet som ett dop av ekumeniska skäl.¹²⁰

Det har även föreslagits av en baptistpastor som sitter med i styrelsen för Svenska Baptistsamfundet, att barndopet borde betraktas som ett bibliskt dop om en person som tidigare har barndöpts, sedan vänder om och blir en troende.

Det går helt klart att se att en mer avspänd attityd på barndopet mer och mer vinner insteg i Svenska Baptistsamfundet. Det har till och med förekommit att baptistpastorer har döpt barn, även om det fortfarande är ovanligt.

Det kan tyckas märkligt att sådana framträdande ledargestalter som jag har beskrivit ovan, avviker så från den mer traditionella ståndpunkt som finns uttryckt i BUS.

¹¹⁶ Johnsson. 2000. s. 190; BUS: Dopet kan så länge som det personliga svaret inte har givits, inte ha någon annan innebörd än barnvälsignelsen för de kyrkor som praktiserar troendedopet.

¹¹⁷ Murray. 1967. s. 130

¹¹⁸ Johnsson. 2000. s. 241

¹¹⁹ Franzén. 1991. s. 47

¹²⁰ Johnsson. 2000. s. 242

En förklaring till detta är att BUS är från 1985 och de uttalande som jag har angivit ovan är av senare datum. Det går därför att se att något helt klart har hänt i förståelsen av barndopet under de 20 år som har gått sedan BUS fastställdes. Det går åtminstone att se att det hos en del (kanske många) baptistpastorer finns en villighet att erkänna barndopet som ett, visserligen oklart, men ändå giltigt dop.

Det finns också ett annat ekumeniskt klimat idag, där församlingsmurarna rivs ner och människor rör sig all mer fritt mellan de olika kyrkorna.

Det är trots detta viktigt att poängtera att många baptister ändå har en mer traditionell ståndpunkt i frågan om troendedopet. De ser därför detta dop som det enda giltiga dopet, helt i linje med BUS.

Denna åsikt framhåller t ex Ruben Janarv, när han säger att Svenska Baptistsamfundet inte kan erkänna barndopet som ett giltigt dop. Om detta inträffar så är vi inte längre en baptistisk församling, menar han.¹²¹

Barndopet kan istället för dop ändå erkännas som en form av välsignelse av barnet, ungefär som deras egen barnvälsignelse.

3.4.3 Ställningstagande i frågan om omdopet

Svenska Baptistsamfundet har fått mycket kritik från de barndöpande kyrkorna, men även från kyrkornas världsråd eftersom de döper om personer, som redan är döpta som barn.

Baptistsamfundet svarar på denna beskyllning att de inte alls döper om människor. De betraktar istället barndopet mer som en form av barnvälsignelse och inte som ett dop.¹²²

Om det t ex kommer någon till pastorn som redan är döpt som barn, men som nu upplever sig ha gjort en frälsningsupplevelse, kan pastorn därför inte neka en sådan person att döpa om sig och anser inte heller att han eller hon begår något fel. Det är i stället enligt dem troendedopet som är det riktiga dopet och inte det tidigare barndopet.

3.4.4 omvändelse och trosuppfattning

Baptisterna döper bara personer som själva kan svara för sig, genom att ha en egen erfarenhet av omvändelse och tro. Denna tro ska de därför bekänna före sitt dop.

Dopet är således det svar som människan ger på sin egen omvändelse och tro

Baptisterna anser att människan är en fri varelse, med en egen fri vilja, även om ingen kan vara fullständigt fri från omgivningens påverkan. Viljan att kunna ta emot Guds gåva i tro och dop är ytterst ett verk av den heliga Anden, men människan har ändå skapats med en förmåga att kunna ge ett personligt gensvar på denna gåva från Gud.¹²³

En av de mänskliga rättigheterna är helt enkelt att själv få välja om man ska tro på något eller inte. Det samma gäller även för de kristna. Tron kan därför inte övertas eller ärvas från någon annan. Det är inte heller möjligt med en ställföreträdande tro, som innebär att någons tro skulle gälla för en annan människa. Människan måste själv göra ett medvetet val, om man vill tro eller inte, utifrån den kunskap och de erfarenheter som man själv har av Gud och den kristna tron.¹²⁴ De anser därför att föreställningen om att man kan öva tro på någon annans vägnar för dennes frälsning är oförenlig, med nya testamentets lära som helhet.¹²⁵

¹²¹ Johnsson. 2000. s. 243

¹²² Ibid. s. 196

Thunberg. 1999. s. 14; BEM: Dopet är en unik handling som bara ska ske en gång. Tillämpning av dopet som kan tolkas som omdop ska därför undvikas.

¹²³ Nilsson. 2004. s. 49

¹²⁴ <http://baptistsamfundet.nu/om%20oss/vadvitror/troindex.htm>

¹²⁵ Murray. 1967. s. 112

3.5 Vad som sker i dopet

Det finns ingen bestämd fastställd lära, som t ex hos den metodistiska eller lutherska kyrkan, så det går att få lite olika svar beroende på vilken baptist som man frågar.

Det svar som är vanligast är ändå att man ger dopet en symbolisk innebörd snarare än en sakramental. Baptismen betonar därför betydelsen av dopet som ett vittnesbörd om den frälsning som människan redan har tagit emot i tro. Dopet ska därför ske efter omvändelsen och tron. Det blir en akt av överlåtelse, lydnad och efterföljelse från människans sida, till den nåd som man genom en egen bekännelse ger sitt bifall till.

Vi märker att betoningen mer ligger på människan än på Gud. Dopet är människans gensvar på den frälsning (en baptist säger hellre ”den tro”), som man har tagit emot. Det är människan som är subjektet och Gud som blir objektet.

Dopet leder till medlemskap i församlingen. Det är så att säga det steg som behöver tas för att få räknas som medlem.(se mer om medlemskap under punkt 3.2)

En baptist med en mer sakramental förståelse av dopet skulle ge en delvis annan innebörd. Dopet är för dem ett nådemedel där den yttre handlingen (vattnet) inte bara framställer Guds uppenbarade nåd i Kristus utan också är den handling varigenom en människa förenas med Kristus och inlemmas i hans kropp: församlingen. Dess verkan är inte grundad i handlingen som sådan utan i Guds löften genom evangeliet som är knutna till dopet. T ex följande doplöfte: (se även under punkt 3.5.1)

*Genom dopet har vi alltså dött och blivit begravda med honom för att också vi ska leva i ett nytt liv, så som Kristus uppväcktes från de döda genom Faderns härlighet.*¹²⁶

Dopet är en mötesplats mellan Gud och människa. I dopet handlar Gud genom sin heliga Ande och verkar enligt evangeliets löfte föreningen med Kristus. I dopet hörsammar människan evangeliet och mottager den frälsning som Gud har uppenbarat i Kristus.¹²⁷

Doplöftena är förenade med Guds löften och det som utlovas gäller verkligen för den döpte.

Vi kan se att denna förklaring av dopet är något mer än enbart symboliskt. Det är verkligen något som sker i dopet. Människan förenas i dopet med Kristus och inlemmas i hans kropp: församlingen, även om det inte är frågan om någon mystisk överföring av nåd.

Jag tycker mig här kunna se vissa likheter med Metodistkyrkans förståelse av dopet. Det blir något som man kan luta sig tillbaka på och se som en bekräftelse på att det som sägs i dopet verkligen gäller. Det är inte bara en symbol, utan något reellt verkligt.

Jag ska även ge en liten utläggning, från Karl Barth, och hans syn på dopet, som också är något mer än enbart symboliskt. Han är visserligen inte baptist utan reformert, men tar ändå ställning för troendedopet.

Det som dopet uttrycker i Rom. 6:1.f. är enligt hans dopsyn att ”människan befinner sig i ett utomordentligt kritiskt händelseförlopp”.¹²⁸ Dopet är en delaktighet i Jesu Kristi död och uppståndelse. Den döpte dör i sitt dop tillsammans med Kristus på korset och uppstår därefter med honom till ett nytt liv. Det är inte enbart människans synd som dör i dopet, utan hela

¹²⁶ Bibel 2000. Rom. 6:4

¹²⁷ http://www.baptist.fi/vav/tro_i_rel.html

¹²⁸ Barth. 1949. s. 8; ”Den händelse som låter sin skugga och sitt ljus falla över människan under dopets gång, är ett utomordentligt kritiskt händelseförlopp: hennes delaktighet i Jesu Kristi död och uppståndelse”.

människan. Människan uppstår på nytt ur sitt dop med ett nytt liv i Guds eviga rike. Människan ska därför efter sitt dop leva med hela sin tillvaro helt inriktad på tjänst för Gud.¹²⁹

Den döpte är efter sitt dop inte längre slav under synden, utan fri. Dopet är därmed ingången till det nya förbundet mellan Gud och sitt folk.¹³⁰

Baptisten är självklart medveten om att han ännu inte är syndfri och fortfarande faller, men att dopet ändå ytterst har den innebörden för människan att man i det har ett nytt liv, som man hela tiden kan vända tillbaka till.

3.5.1 Dopet och tron

Dopet och tron är utsidan och insidan av samma sak.¹³¹

Dopet står för baptisten i ett nära förhållande med tron, genom att de båda utlovar samma saker. De hör samman med varandra.

De skänker båda t ex syndernas förlåtelse:

*Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att ni får förlåtelse för era synder.*¹³²

*Om vi bekänner våra synder, är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet.*¹³³

Det sägs ingenting om något dop i det andra citatet, men förlåtelsen utlovas ändå. Det som istället krävs är att man bekänner sina synder. Tron på Kristus är därmed underförstådd.

Det går sedan att göra samma jämförelse med t ex ägandet av Anden och enheten i Kristus.

Dopet och tron hör ihop genom att Gud ger allt i dopet och allt i tron.

Den nåd som utlovas åt tron hör samman med dopet på samma sätt som den nåd som av Gud utlovas i dopet hör samman med tron.

Tron kan inte ensam åberopa sig på den utlovade nåden och dopet har ingen makt att producera den.¹³⁴

Denna innebörd av dopet som t ex Murray förespråkar är även här något mer än enbart symboliskt. Det som utlovas i dopet sker verkligen, men inte i dopet ensamt, utan i relation med tron.

Detta förklaras på följande sätt:

Åhörandet av evangeliet i tron går före dopet, tron mottar Guds gåva i dopet och tron är den grundläggande principen för det kristna livet efter dopet.¹³⁵

Dopet blir med denna dopsyn inte heller frälsningsavgörande. Den som har tron tillhör redan Guds rike, även om han eller hon ännu inte skulle råka vara döpt.

Dopet, vilket även gäller nattvarden, ses ändå som viktiga handlingar som har påbjudits av Jesus Kristus, men inte ensamt utan tillsammans med tron.

¹²⁹ Barth. 1949. s. 8; "I den trädgård som tillhörde Josef av Arimatea, uppstod för alltid från de döda icke endast Jesus Kristus utan med honom också denna människa". (den som döps)

¹³⁰ Johnsson. 2000. s. 179

¹³¹ Murray. 1967. s. 36

¹³² Bibel 2000. Apg. 2:38

¹³³ Ibid. 1 Joh. 1:9

¹³⁴ Murray. 1967. s. 40

¹³⁵ Ibid. 1967. s. 42

4. Ekumeniska församlingar

Det har idag blivit allt vanligare med något som kallas ekumeniska eller gemensamma församlingar.

Denna församling består av medlemmar från olika kristna bakgrunder. Det kan t ex vara medlemmar från Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan¹³⁶, men även av barndöpande kyrkor som Metodistkyrkan och Svenska kyrkan.

I en ekumenisk församling praktiseras både troendedopet och barndopet som båda ses som giltiga dop. Barnen kan antingen döpas eller välsignas genom barnvälsignelsen.

Det är alltså inte frågan om någon hopslagning av två olika dop till ett dop, utan två olika dopsyner som finns med sida vid sida i församlingen.

Den första ekumeniska församlingen bildades i Höör i Skåne vid slutet av 1960 talet. Denna församling begärde vid bildandet anslutning till både Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionsförbundet.¹³⁷

Johanneskyrkan i Lindome är också en sådan församling, som består av medlemmar från både barndöpande och troendedöpande församlingar.

De säger om sig själva att de är en ekumenisk församling som formellt är anslutna till tre samfund: Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan. Det finns även medlemmar från andra samfund.¹³⁸

Den allmänna samhällsutvecklingen, men framförallt den ekumeniska tankens genombrott i kristenheten och i den lokala församlingen har banat väg för den gemensamma församlingen.

Det är t ex möjligt för små församlingar med ett vikande medlemsantal att gå samman till en församling och därmed bli starkare och finnas kvar på orten, istället för att båda läggs ner.

Kyrkornas världsråd kanske ändå har rätt när de säger att det nu går att se att kyrkorna mer och mer börjar betrakta varandras olika dop för giltiga.

I stigande grad erkänner kyrkorna varandras dop som ett och samma dop in i Kristus, då Jesus Kristus av dopkandidaten bekännes som Herre eller när, i fall av barndop, bekännelsen uttalas av kyrkan (föräldrar, faddrar och församling) och senare bekräftas genom personlig tro och engagemang.¹³⁹

Det skulle vara otänkbart med en ekumenisk församling för bara några decennier sedan, men dagens förändrade samhälle har banat vägen för dem. Det går därför att se en koppling mellan det ekumeniska arbete som pågår mellan kyrkorna och att allt färre har präglats av en kristen miljö, till uppkomsten av dessa församlingar.

Det avgörande är inte längre dopsyner, utan istället sådant som personligen efterfrågas, som t ex jämnåriga i samma ålder, att förkunnelsen och gudstjänsterna attraherar och att man kan växa och utvecklas som kristen i församlingen.

I Svenska Baptistsamfundet tillhörde t ex år 1997, 8500 av deras medlemmar en gemensam församling och utgjorde därmed mer än 40 % av deras totala medlemsantal.¹⁴⁰

¹³⁶ Nilsson. 2004. s. 61; Svenska Missionskyrkan hette fram till juni 2003 Svenska Missionsförbundet.

¹³⁷ Åqvist. 1998. s. 230

¹³⁸ <http://www.johanneskyrkan.nu/vartrojk.php?page=1>

¹³⁹ Thunberg. 1999. s. 16

¹⁴⁰ Åqvist. 1998. s. 231

5. Konklusion

Det går lite förenklat att säga om man betraktar dessa båda dopteologier med varandra att metodisterna har en instrumentell (sakramental) dopsyn, medan baptisterna istället har en symbolisk dopsyn. Denna förklaring är ändå, vilket framgår av uppsatsen inte fullt så enkel.

Det finns en klar tendens inom Metodistkyrkan (United Methodist Church), att den sakramentalare förståelse av dopet, som Wesley med sitt anglikanska arv förespråkade, har lyfts fram på nytt, för att under en period ha haft en mer symbolisk innebörd.

Metodisterna lägger tonvikten på vad Gud gör för den döpte i dopet. De kan som ett resultat av denna dopsyn därför döpa spädbarn, som ännu inte har kommit till en egen personlig tro på Jesus Kristus. Dopet blir därför något som Gud gör för människan helt utan någon egen förtjänst eller kvalitet och det utgör starten på det kristna livet.

De är medvetna om att det dop som tydligast omvittnas i bibeln är dop av personer som låter sig döpas genom ett eget personligt beslut, efter att ha kommit till tro på Jesus Kristus, men menar ändå att dop av barn kan ha utförts redan på nytestamentlig tid.

Barndopet är åtminstone en naturlig följd av andra generationens kristna, vilket framgår från 200-talets kyrkofäder. Metodistkyrkan anser därför att det finns stöd för barndopet utifrån bibeln, även om det inte direkt framgår i de nytestamentliga doptexterna.

Dopet ses som ett sakramentalt nådemedel, eller kanal, där vattnet är det yttre tecknet på en inre andlig nåd som Gud ger till den döpte.

Metodisterna ställer sig bakom arvsyndsläran, men accepterar inte fullt ut de konsekvenser som denna lära får i synen på människan. De menar istället att ett barn som föds ännu inte medvetet har syndat och därmed dragit på sig en personlig skuld som dömer henne.

Barnet skulle därför inte gå förlorat om det dog före sitt dop, eftersom den försoning som Jesu död och uppståndelse medför tillräknas barnet. ”Guds rike tillhör sådana som de”.

Barnen bär ändå på grund av Adams fall, med sig skadan och bär därför indirekt på den dom som arvsynen orsakar. Barnen behöver därför döpas.

I dopet tillkännages den befrielse som skedde vid korset för människan och barnet upptas därefter som döpt medlem i församlingen. Barnet skall efter sitt dop påbörja sin helgelse, vars mål är att upphöra med medvetna synder, för att allt mer bli den avbild till Gud som människan var före sitt fall.

I konfirmationen bekräftar det döpta barnet sedan sin tro på Jesus Kristus som sin Herre och Frälsare och går från att ha varit döpt medlem till att bli en bekännande medlem, för att markera att den döpte nu fullt ut bekräftar sitt dop.

Metodistkyrkan döper även vuxna eller äldre barn med troendedopet eller som de hellre skulle säga: ”dop av person som kan svara för sig själv”, men här sker bekräftelsen av den egna tron på Jesus Kristus vid samma tillfälle.

Dopet är inte frälsningsavgörande, men har instiftats av Kristus som en kanal, vari han förmedlar sin nåd till människorna. Denna nåd har sin grund i Jesu Kristi offerdöd på korset, som försonade hela mänskligheten med Gud.

Det krävs därför utöver dopet ett gensvar hos människan, som visar sig i en vilja och ett mål att allt mer likna Jesus. Denna helgelseprocess går människan in i efter sitt dop.

Den som trots att han är döpt, lever på samma sätt som före sitt dop och inte bryr sig om sitt nya liv, går därför likväl förlorad för Gud, enligt Wesley.

Det finns mycket som talar för att troendedopet kommer att bli vanligare inom Metodistkyrkan framöver, p.g.a. att allt färre döps som barn i dagens Sverige.

Svenska Baptistsamfundet har traditionellt haft och har fortfarande en symbolisk dopsyn, där dopet är det svar som den döpte ger på sin tro och omvändelse som han/hon tidigare har tagit emot. Dopet blir så att säga ett vittnesbörd inför Gud och församlingen, men även för den döpte att man nu verkligen tillhör den troende skaran

Tonvikten ligger med denna dopsyn mer på människan och hennes förutsättningar för att få ta emot dopet. Människan behöver före sitt dop ha kommit till en egen personlig tro på Jesus Kristus som sin Herre och Frälsare. Dopet blir ett vittnesbörd inför Gud och församlingen, men även för den döpte själv att man nu tillhör Jesus, men det sker inget sakramentalt i dopet, utan det är enbart symboliskt.

Det finns även en sakramentalare förståelse av dopet hos baptisterna, där något verkligen sker med den döpte. Dopet betraktas av dem som ett nådemedel varigenom människan inlemmas i Kristi kropp: församlingen. Dopets verkan sker genom de löften som är knutna till dopet genom evangeliet. Människan hörsammar evangeliet i dopet och mottager därmed frälsningen. Barnen behöver inte döpas eftersom de har fötts utan synd, p.g.a. att Jesus Kristus har försonat mänskligheten med Gud genom sin offerdöd på korset. De ställer sig därför inte bakom den traditionella arvsyndsläran, men menar ändå att begäret till synd som visar sig i en benägenhet att synda ändå finns hos barnet. Detta begär som leder till synd, medför att barnet under sin uppväxt kommer allt längre från Gud och därför åter behöver vända tillbaka till honom. Resultatet av denna omvändelse ska leda fram till ett eget beslut om att låta sig döpas.

Den döpte upptas därefter som medlem i församlingen: Kristi kropp, vilken man blir en lem i. Barn kan därför inte vara medlemmar, eftersom de inte är döpta. Man talar istället om en tillhörighet, för att uttrycka att de vid födelsen tillhör Gud. Barnvälsignelsen har därför förts in i de baptistiska församlingarna för att med denna välsignelse uttrycka att barnen tillhör Gud och Guds rike.

(Denna förståelse av barnens ställning får enligt min mening den märkliga konsekvensen att de tillhör Guds rike, men ändå inte får bli medlemmar i församlingen.)

Baptisterna grundar sin dopförståelse på de dopberättelser som finns omnämnda i Nya Testamentet. De menar p.g.a. denna ståndpunkt att troendedopet är det dop som praktiserades av de första kristna och att barndopet är något som har införts senare av kyrkan. Barndopet anses därför inte vara förenligt med vad bibeln lär och undervisar. Det betraktas snarare som en form av barnvälsignelse, som uttrycker barnets förhållande till Gud.

Det pågår som framgår av min uppsats påtagliga förändringar inom Svenska Baptistsamfundet, i synen på dopet och medlemskapet. Det finns därför många som idag är villiga att acceptera barndopet som ett visserligen oklart dop, men ändå giltigt.

Det öppna medlemskapet är också en märkbar förändring, där dopets betydelse har tonats ner, för att istället lägga tonvikten på trons betydelse. Dopet är, även om det är detta dop som förespråkas, inte längre lika avgörande för att få bli medlem i församlingen.

Den förändring som präglar dagens kristna samfund i Sverige, med ett öppnare klimat mellan kyrkorna, tillsammans med att allt färre växer upp i en kristen miljö, har medfört att de tidigare så starka barriärerna mellan kyrkorna nu allt mer har börjat rivas ner. Det är inte längre så viktigt att man måste vara med i t ex något baptistiskt samfund eller i en metodistisk kyrka. Det viktiga är istället sådana faktorer som att det finns många i samma ålder eller att förkunnelsen och mötena upplevs positivt.

Dopet har som en konsekvens av detta fått en minskad betydelse, i det egna valet av församlingstillhörighet. Detta har banat väg för den ekumeniska församlingen.

6. Avslutning

Det har varit spännande och lärorikt att sätta sig in i två olika dopsyner och verkligen ta reda på vad det är som gör att de kommer till så olika slutsatser när de gäller dopet.

Jag har under arbetets gång kommit till insikt om att det inte är så enkelt som att bara hänvisa till bibeln, för att därur kunna se vilken dopsyn som är den rätta. Det är självklart så att bibeln med sina doptexter utgör källan till förståelsen av dopet, men det svåra är ändå att verkligen förstå vad som står där. Det är därför viktigt att även se hur kyrkofäderna förstod och tolkade dopet, eftersom de levde nära den tid och miljö då N.T. skrevs.

Jag har kommit till insikt om att dopet inte är en förutsättning för att vara kristen, men att vara döpt är ändå något som varje kristen enligt min mening bör vara. Dopet har ju inte instiftats av Kristus, som en tillfällighet.

Dopet är enligt min förståelse, till för den kristne som en säker grund att stå på. Det är en förvisning för oss om att de löften som utlovas i dopet, genom ordet och vattnet, verkligen gäller för oss. Dopet blir därför något som man kan vända tillbaka till när man upplever sig ha kommit ifrån Gud eller kunna luta sig mot i stunder av anfäktelse och tvivel.

Jag tror därför att frågan om vilket dop som är giltigt när det gäller barndopet eller troendedopet, beror på hur man själv ser på det. Om man t ex upplever att barndopet verkligen är något som man kan luta sig tillbaka till och känna sig förankrad med, så finns det enligt min förståelse inget behov av att döpas på nytt. Upplever den barndöpte ändå ett behov av att döpas igen som vuxen, ska det också vara möjligt. Han eller hon kanske inte har vuxit upp i ett hem präglat av det kristna livet och knappt satt sin fot i kyrkan, förrän efter en frälsningsupplevelse som vuxen.

Jag tycker därför att det är intressant och spännande med de ekumeniska församlingarna där två olika dopsyner, med medlemmar från både barndöpande och troendedöpande kyrkor, kan förenas.

Det är min förhoppning att fler och fler ska komma till insikt om vilken nytta och välsignelse som finns i dopet. Denna uppsats kanske kan vara en hjälp på vägen.

Tack

Jag vill tacka alla som har stöttat och uppmuntrat mig till att skriva denna uppsats. Mitt tack riktar sig främst till min handledare Tord Ireblad, för värdefulla idéer, synpunkter och lån av böcker. Jag vill även passa på att tacka Jørgen Thaarup, som hjälpte mig med idéer och tankar till uppsatsen.

Slutligen vill jag tacka dig Gud, för att du har burit mig och gett mig kraft genom hela denna uppsats till att skriva om det dop som din dyrbara och älskade Son, Jesus Kristus har instiftat.

7. Bilaga

Textanalys från den grekiska grundtexten.

Apostlagärningarna 16:30 – 34

³⁰καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ ³¹οἱ δὲ εἶπαν· πιστεύσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκος σου. ³²καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ³³καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα, ³⁴ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ.¹⁴¹

30) Och när han gick ut till dem sade han, herrar, vad behöver jag göra för att räddas? 31) Och de sade, Tro på Herren Jesus och du ska räddas du och ditt hus.

32) Och de förkunnade om Herrens ord för honom tillsammans med alla i hans hus.

33) Och sedan han vid denna tid på natten hade tagit dem med sig tvättade han deras sår, och han och alla som tillhörde honom döptes genast, 34) och när han hade fört dem till huset ställde han fram ett bord och han jublade med hela sitt hus eftersom han har kommit till tro på Gud.¹⁴²

Alternativ översättning av vers 34: och när han hade fört dem till huset ställde han fram ett bord och han med hela sitt hus jublade över att ha kommit till tro på Gud.¹⁴³

ΠΕΠΙΣΤΕΥΚΩΣ står i perfekt particip maskulinum singularis¹⁴⁴. En svensk översättning blir: Sedan han har/eftersom han har kommit till tro. Tron är något som fångvaktaren redan tidigare har fått, men fortfarande har kvar.

καὶ

ἐβαπτίσθη αὐτὸς

καὶ

οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα

Utifrån denna text kan vi mycket riktigt se att fångvaktaren döptes, men vid samma tillfälle döps även alla övriga personer som tillhör hans hus. Det framgår inte ur texten hur gamla de var. Det går därför inte att utesluta att även barn döptes.

Vad finns det att säga om denna grupp?

ἠγαλλιάσατο πανοικεῖ = han jublade med hela sitt hus.

De kunde således uttrycka glädje, vilket kan användas som argument mot att spädbarn döptes.

Frågan är bara om man ska dra Lukas redogörelse om denna händelse så i detalj. Lukas vill kanske bara att det ska framgå att det var en stor glädje att fångvaktaren nu har kommit till tro.

Denna glädje tog hela huset, både direkt och indirekt, del av

Vad man väljer att läsa in i texten och utesluta är nog mycket en fråga om vilka teologiska glasögon man väljer att ta på sig när man läser texten.

Metodisten har inga problem med att även barn kan ha döpts medan baptisten inte kan tänka sig en sådan tolkning av texten.

¹⁴¹ The Greek New Testament. Apg 16:30-34

¹⁴² Egen översättning av grundtexten; från ”The Greek New Testament”. Apg. 16:30-34. s. 472

¹⁴³ Ibid. Apg. 16:34. s. 472

¹⁴⁴ Blomqvist. 1993. s. 114; Grekiskt perfekt betecknar mestadels ett tillstånd som råder i nutiden till följd av en handling eller händelse som har inträffat i förfluten tid.

Dopsätt

Det framgår inte om dopet skedde genom nedsänkning eller t ex. genom begjutning.

Det verkar som att alla dessa dop har utförts ute på fängelsegården, på den plats där Fångvaktaren tvättar Paulus och Silas sår.¹⁴⁵

Doppraxis och vad som sker i dopet

”Dop på egen bekännelse”: Fångvaktaren får löfte om att han och alla i hans hus ska räddas om han tror på Herren Jesus Kristus. Fångvaktaren hör därefter förkunnelsen och låter sig döpas.

”Det framgår inte om denna grupp har en egen bekännelse.” De som tillhör gruppen: ”Alla i ditt hus”, hör förkunnelsen och blir sedan döpta. De får inte någon uppmaning av Paulus och Silas om att tro, vilket bara fångvaktaren får.

Fångvaktaren jublar över att ha kommit till tro på Gud, men frågan är när fick han tron.

Antingen var det när han fick uppmaningen om att tro eller när han hörde förkunnelsen (vilket jag själv anser troligast) eller i dopet.

Om han fick tron genom att höra förkunnelsen så går det att ge dopet en symbolisk innebörd.

Det svar som han ger på sin tidigare omvändelse och tro.

Om han istället tog emot tron genom dopet så har vi en sakramental dopförståelse. Dopet blir då ett nådemedel varigenom Gud förmedlar tron till fångvaktaren.

Gruppen: ”alla i mitt hus” har blivit döpta, men frågan är om de ännu har tron. Texten kan ju tolkas som att även de har fått tron och jublar tillsammans med fångvaktaren, men kan också tolkas som att de jublar med fångvaktaren över att han nu har kommit till tro.

Med denna analys har jag velat visa för er hur svårt det kan vara att förstå den fulla innebörden av en bibeltext. Man kan hänvisa till bibeln och säga att det står där, men frågan är vad det verkligen är som står där.

¹⁴⁵ Larsson. 1987. s. 368

8. Litteraturlista

Bibelutgåvor:

- 1999 *Bibel 2000*
Bokgörlaget Libris, Örebro
- 1993 *The Greek New Testament; fourth Revised Edition*
Deutsche Bibelgesellschaft, D-Stuttgart

Litteratur:

- Barth, Karl
1949 *Det Kristna Dopet*
Ernst Westerbergs Boktryckeri och Förlags AB, Stockholm
- Beasley-Murray, G. R
1967 *Dopet idag och i morgon*
Ernst Westerbergs Boktryckeri och Förlags AB, Stockholm
- Blomqvist, Jerker
1993 *Grekiska för teologer; en introduktion*
Studentlitteratur, Lund
- Borgen, Ole E.
1972 *John Wesley on the Sacraments*
Gotthelf-Verlag, Zurich
- Christenson, Sven
1963 *Dopet och livet*
Missionsförbundets förlag, Stockholm
- Eidberg, Peder m.fl.
1982 *Dåpen i norske kirkesamfunn*
Gyldendal Norsk Forlag, Oslo
- Franzén, Bert
1991 *Guds Försprång- om barnen och Guds rike*
Bokförlaget Libris, Örebro
- Hagen, Odd
1944 *Kyrka och sakrament*
Nya bokförlagsaktiebolaget, Stockholm
- 1953 *Vår kristne tro*
Norsk forlagsselskap, Oslo
- Jeremias, Joachim
1959 *Barndopet under de fyra första århundradena*
Evangeliska Fosterlandsstiftelsens Bokförlag, Klippan
- Johnsson, Lennart
2000 *Baptist Reconsideration of Baptism and Ecclesiology*
Peter Lang, Frankfurt am Main
- Klaiber, Walter m.fl.
2001 *Living Grace*
Abingdon Press, Nashville

- Larsson, Edvin
1987
Apostlagärningarna 13 – 20
Kommentar till Nya Testamentet 5B
EFS-förlaget, Uppsala
- Lindberg, Lars
1982
Dopet in i Kristus
Gummessons, Stockholm
- Nilsson, Kjell Ove (Redaktör)
2004
Tro-dop-medlemskap ur ett ekumeniskt perspektiv
Sveriges Kristna Råd, Sundbyberg
- Persson, Lars-Åke W
1998
Varför inte i Svenska Baptistsamfundet
Svenska Baptistsamfundet
- Rasmussen, Jørgen
1997
Teologi i Tiden/ metodistisk teologi
Kurer Forlaget
- Runyon, Theodore
1998
The New Creation, John Wesley's Theology Today
Abingdon Press, Nashville
- Stookey, Laurence Hull
1986
Baptism- Christ's Act in the Church
Abingdon Press, Nashville
- Tergel, Alf
2001
Från Jesus till moder Theresa
Verbum Förlag AB, Stockholm
- Thunberg, Lars
1999
Oikoumene- Dop, Nattvard, Ämbete;
Nordisk ekumenisk skriftserie 22
Nordiska Ekumeniska Institutet, Sigtuna
- Thurian, Max
1986
Churches respond to BEM, volume 2
World Council of Churches, Geneva
- Trotter, Mark m.fl.
1997
Ved vann og Ånd; i Metodistkyrkans lära och Kyrkoordning
Vasa
- Warns, Johannes
1924
Döparerörelsen under och efter reformationen
B.-M:s Bokförlags AB, Stockholm
- Åqvist, Berit
1998
Tro Frihet Gemenskap
Bokförlaget Libris, Örebro

Internet:

<http://anglicanonline.org>

<http://www.baptistsamfundet.se>

<http://www.johanneskyrkan.nu>

<http://www.metodistkyrkan.se/>

<http://www.svenskakyrkan.se/>